

UNIUNEA EUROPEANĂ

PROGRAM OPERAȚIONAL CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ

Cod apel: POCA/659/2/1/Introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică locală ce optimizează procesele orientate către beneficiari în concordanță cu SCAP

Titlul proiect: *Tinerii și societatea civilă – mecanisme de dezvoltare locală*

Cod SMIS 150960, SIPOCA 987, Contract nr. 803/27.07.2022

Beneficiar: FEDERAȚIA ORGANIZAȚIILOR RÂMNICENE DE TINERET EDUCAȚIE SI SPORT

POLITICA EDUCAȚIONALĂ EDU-FORTE

– IMPLEMENTAREA EDUCAȚIEI NONFORMALE ÎN CURRICULA FORMALĂ –

Tinerii și societatea civilă – mecanisme de dezvoltare locală

SMIS 150960 / SIPOCA 987

1. Entitatea inițiatoare:

Federația Organizațiilor Râmnicene de Tineret Educația și Sport

2. Formularea problemei:

Context:

În sectorul educației, în rol de autori de politici se pot manifesta atât organele guvernamentale (inclusiv și mai ales, ministerul de resort), precum și cele neguvernamentale, autoritățile administrației publice locale, instituțiile de învățământ etc.

Politica educațională se dezvoltă, practic, la toate nivelurile sistemului, politicile locale urmând să aibă punctul lor de pornire în politica educațională dezvoltată la nivel național.

În acest context, putem vorbi despre politici educaționale naționale, locale, instituționale și chiar inter-instituționale.

De aici și necesitatea școlarizării tuturor potențialilor autori de politici (comunității de politici) în probleme de elaborare, implementare, monitorizare și evaluare a politicilor.

Literatura de specialitate include diverse modele în funcție de contextul politicii care urmează a fi elaborată și implementată.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Există însă unele principii și reguli indispensabile unui proces de elaborare a politicilor, care definesc așa-numitul „ciclu al politicii publice”, descris detaliat în viziunea autorilor Eoin Young și Lisa Quinn.

De regulă, fazele procesului de politici includ:

- a) elaborarea;
- b) implementarea;
- c) evaluarea.

Fiecărei faze îi corespunde o serie de etape specifice:

A. Identificarea problemei/problemelor

Elaborarea unei politici pornește de la identificarea problemei/problemelor, care necesită soluționare.

Problema de politici publice constituie situația socio-economică sau de altă natură, care necesită intervenție și pe care autoritățile intenționează să o soluționeze (de ex., utilizarea nerațională a resurselor umane, materiale și financiare în învățământ).

Pentru a plasa problema pe agenda factorilor de decizie (Guvern, minister, autorități publice locale, consilii profesionale etc.), sunt necesare argumentări clare și fundamentate, care să „specifice cauzele, efectele și gravitatea problemei în baza unei varietăți largi de surse de informare”.

Odată acceptată pe agendă, urmează trasarea căilor posibile de soluționare, formularea celor mai probabile și realiste alternative și determinarea opțiunilor de politici.

Pentru a stabili soluția optimă, fiecare opțiune trebuie evaluată din perspectiva eficacității, eficienței, echității, fezabilității (posibilității implementării) și flexibilității (posibilității de perfecționare).

Pentru ca acest proces să se soldeze cu rezultatul scontat, este necesar să se răspundă, mai întâi, la următoarele întrebări:

1. De ce situația actuală este nesatisfăcătoare sau necesită a fi dezvoltată, modernizată?
2. Care este magnitudinea (dimensiunea) problemei/ problemelor abordate?
3. Care este istoria/contextul problemei/problemelor ?
4. Este necesară intervenția în soluționarea problemei/ problemelor identificate? Care este riscul lipsei intervenției?

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

5. Ce reglementări condiționează problema/problemele abordate? De ce este necesară o intervenție adițională?
6. Care sunt costurile problemei/problemelor pentru cei afectați?
7. Există cumva și alte probleme aferente, de care trebuie să fim conștienți?

În acest context, immanentă devine stabilirea diferenței dintre problemă și simptome, care deseori se confundă.

Astfel, o problemă este motivul de bază pentru un eșec, iar un simptom este o consecință a acelei probleme de bază sau a eșecului. Confundarea simptomelor cu problema poate duce la un remediu greșit din cauza diagnozei incorecte.

B. Colectarea și analiza informației:

- cantitativă;
- calitativă;
- studii;
- sondaje;
- interviuri;

Aici să nu uităm și de faptul că statistica a apărut din nevoia socială reală de a cunoaște în expresie numerică diferite fenomene și progrese ale activității umane. Deci – date statistice.

C. Formularea propunerii de politici

Propunerea de politici publice este un document care conține informații despre variantele de politici publice identificate, precum și o fundamentare atât a acestora, cât și a celei care este recomandată să fie adoptată spre implementare. Relevant în acest sens este referențialul de analiză structurat pe următoarele întrebări:

1. Care este problema/problemele?
2. Este definită în mod corect problema/problemele?
3. Care este calea cea mai adecvată de soluționare?
4. Care sunt obiectivele ce trebuie atinse?
5. Care sunt mijloacele de atingere a obiectivelor?
6. Sunt justificate măsurile propuse?

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

7. Care este fundamentul juridic al politicii?
8. Care este impactul previzibil al politicii?
9. Au fost luate în considerare toate efectele socioeconomice directe și indirecte?
10. Care este raportul cost-beneficiu al politicii?
11. Avantajele politicii îi justifică costurile?
12. Politica este clară, coerentă, ușor de înțeles și accesibilă?
13. Cum asigurăm implementarea efectivă, monitorizarea și evaluarea politicii?
14. Ce proces de consultare este prevăzut înainte de elaborarea și implementarea politicii?

După ce a fost identificată și acceptată varianta optimă de soluționare a problemei/problemelor abordate, opțiunea devine politică (în cazul nostru educațională), care urmează a fi formulată/elaborată și mai apoi aprobată.

D. Aprobarea documentului de politici.

Documentul de politici elaborat se aprobă printr-un act normativ (lege, hotărâre) de către instanța corespunzătoare (Parlament, Guvern, minister, autoritate publică locală) sau executoriu (ordin, dispoziție) de către organul de conducere respectiv, sau, eventual, printr-un act emis de un organ consultativ (Colegiu, senat, consiliu), care, ulterior, urmează a fi promulgat prin ordinul conducătorului instituției respective.

Politica educațională a Uniunii Europene are ca obiectiv creșterea competitivității sistemelor educative ale tuturor statelor membre. Actualmente, reforma educațională se fundamentează pe „valorile europene”.

Convenția culturală europeană definește cadrul activităților Consiliului Europei în materie de educație, cultură, patrimoniu, sport și tineret.

Educația și formarea profesională se desfășoară în condițiile în care ia amploare mobilitatea la scară internațională a elevilor, studenților și salariaților, când se resimte tot mai mult impactul noilor tehnologii, când se produce schimbarea radicală a muncii odată cu apariția unei piețe de muncă europene și a întreprinderilor multinaționale, când instruirea nu se mai poate limita numai la anumite perioade în viața individului, ci trebuie să se desfășoare pe tot parcursul vieții, când educația nu se mai poate realiza fără participarea comunității locale. Toate acestea au determinat faptul că, la ora actuală,

UNIUNEA EUROPEANĂ

politicile și strategiile educaționale europene sunt orientate în primul rând spre educația în spiritul cetățeniei democratice și al coeziunii sociale.

Sistemele de învățământ trebuie să facă față la diverse provocări, evoluții și probleme legate atât de domeniul propriu al învățământului, cât și de societatea în ansamblu.

În aceste condiții crește rolul educației ca factor ce contribuie în mod hotărâtor la coeziunea socială.

Educația poate să contribuie în diverse moduri la cetățenia democratică și la coeziunea socială. Educația pentru o cetățenie activă și conștientă începe la școală și continuă pe tot parcursul vieții prin promovarea următoarelor valori fundamentale:

- ✓ inserție;
- ✓ nu excluderea;
- ✓ toleranța;
- ✓ nu predispoziția pentru conflict;
- ✓ simțul responsabilității;
- ✓ nu pasivitatea;
- ✓ rațiunea și obiectivitatea;
- ✓ nu subiectivitatea și iraționalul.

Totuși, trebuie să fim conștienți de faptul că educația nu este un panaceu universal, ea nu poate rezolva de una singură ansamblul de probleme ale societății.

La ora actuală, pe prim plan se pune problema calității, echității și a eficacității în învățământ. Ameliorarea calității și a procesului de evaluare a sistemului de învățământ este problema centrală în sfera educativă. Pentru a funcționa bine, întreg sistemul educativ trebuie să se sprijine pe un nivel de calitate foarte înalt. În orice societate dezvoltată, calitatea permite fiecăruia să-și descopere, să amplifice și să utilizeze propriile sale aptitudini. Fără această calitate accesul la educație nu mai are niciun sens.

Pentru integrare în Europa, sunt necesare noi competențe atât persoanelor individuale, cât și ale societății în ansamblu.

Printre aceste competențe, enumerăm (S. Tiron, 2001):

- ✚ spiritul de întreprinzător;

UNIUNEA EUROPEANĂ

- ✚ spiritul de cooperare;
- ✚ capacități de comunicare, de viață în societate și de participare;
- ✚ capacitatea de a rezolva problemele;
- ✚ facultatea de a organiza lucrul propriu în mod autonom;
- ✚ capacitatea de colaborare cu colegii de origine culturală și națională diferită;
- ✚ capacitatea de a utiliza noile tehnologii de informare și de comunicare;
- ✚ competențe lingvistice.

În toate domeniile din societate, ritmul schimbărilor, amplitudinea acestora, precum și imprevizibilitatea absolută a problemelor cu care se confruntă omenirea impun dezvoltarea și cultivarea acestor competențe și abilități care să permită celui supus provocărilor să fie capabil de permanentă adaptare.

Internetul, computerele, tabletele, telefoanele inteligente, Facebook-ul, Twitter-ul, Youtube-ul, site-urile comerciale, de educație sau de socializare au transformat cultura și economia întregii lumi.

3. Denumirea politicii publice:

Politica educațională EDU-FORTE – implementarea educației nonformale în curricula formală

4. Scopul politicii publice:

Creșterea calității proceselor educaționale (predare, învățare, studiu, evaluare, comunicare și consiliere (PISECC)) și performanței instituțiilor publice de învățământ pentru a dezvolta un interes solid din partea elevilor pentru cunoaștere și autonomia lor în învățare pentru tot parcursul vieții prin regândirea mediului educațional, prin integrarea educației non-formale în curricula formală.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

5. Obiectivele politicii publice:

Obiectivul general:

Dezvoltarea unui sistem de învățământ românesc, modern, centrat pe învățare nu pe predare, în care elevii să-și dezvolte competențele personale și profesionale într-un mod integrat, respectiv să acumuleze cunoștințe valoroase, să-și dezvolte și valorifice abilitățile și să-și dezvolte atitudini de învățare și sociale pozitive.

Obiective specifice:

1.1. Educație formală

O1.1.1. Optimizarea procesului educațional;

O1.1.2. Dezvoltarea infrastructurii educaționale în cadrul școlilor, liceelor, instituțiilor Publice (bibliotecă);

O1.1.3. Promovarea identității locale în curricula școlară;

O1.1.4. Facilitarea intrării în viața profesională;

O1.1.5. Includerea unor elemente de dezvoltare personală în sistemul formal de educație;

O1.1.6. Creșterea gradului de Implicare comunitară;

O1.1.7. Susținerea activităților extrașcolare prin parteneriate între instituții;

1.2. Educație non-formală

O1.2.1. Susținerea de activități de educație non-formală pe diferite teme

1.3. Voluntariat

O1.3.1. Creșterea nivelului de participare a copiilor și tinerilor în activitățile de voluntariat;

O1.3.2. Formarea de coordonatori de voluntari, facilitatori, mentori pentru voluntariat și activități de tineret;

O1.3.3. Creșterea numărului tinerilor care urmează stagii de voluntariat în instituțiile publice din comunitățile locale partenere în rețea;

O1.3.4. Creșterea numărului de tineri care realizează stagii de voluntariat în Uniunea Europeană;

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

O1.3.5. Creșterea numărului de tineri implicați în coordonarea unor stagii de voluntariat ale tinerilor din Uniunea Europeană în Râmnicu Sărat și comunitățile partenere;

O1.3.6. Dezvoltarea identității locale și naționale prin mișcarea de voluntariat din comunitățile partenere;

O1.3.7. Dezvoltarea / conservarea infrastructurii locale;

D.1.4. Civic și reprezentare

O1.4.1. Crearea unui cadru instituțional care: să asigure recunoașterea problematicei tinerilor la nivelul politicilor publice locale; să sprijine respectarea principiilor bunei guvernări; să faciliteze coordonarea și colaborarea între instituții și mediul asociativ; să susțină activități de tineret; să susțină promovarea evenimentelor și activităților;

O1.4.2. Susținerea de evenimente și proiecte locale, naționale și internaționale;

O1.4.3. Creșterea capacității operaționale în activitatea de tineret cu impact pe componenta de reprezentare;

O1.4.4. Stimularea participării publice a tinerilor;

O1.4.5. Optimizarea activităților de identificarea a nevoilor tinerilor;

O1.4.6. Creșterea gradului de conștientizare civică și de participare la actul democratic;

D.1.5. Dezvoltare personală

O1.5.1. Creșterea numărului de oportunități de dezvoltare personală: cursuri, seminarii, workshop-uri, ș.a.;

D.2. Cultură și artă

O2.1. Susținerea creației și expresiei artistice a tinerilor;

O2.2. Atragerea diferitelor categorii de tineri spre manifestări;

O2.3. Dezvoltarea competențelor interculturale ale tinerilor prin parteneriate internaționale;

O2.4. Promovarea cunoașterii, respectării și protejării patrimoniului cultural local;

D.3. Sănătate și social

O3.1. Oferirea de suport tinerilor și categoriilor sociale dezavantajate / aflate în situații de risc;

6. Beneficiari:

Beneficiarii politicii publice educaționale sunt:

❖ **Beneficiari direcți:**

- ▽ Cadrele didactice și personalul administrativ din instituțiile de învățământ preuniversitar, din comunitățile partenere, cu care s-a semnat Acord PDL;
- ▽ Elevii înscriși în unitățile de învățământ preuniversitar, din comunitățile partenere, cu care s-a încheiat Acord PDL;

❖ **Beneficiari indirecti:**

- ▽ UAT-urile partenere, cu care s-a încheiat Acord PDL;
- ▽ Instituțiile publice din comunitățile partenere, cu care s-a încheiat Acord PDL;
- ▽ ONG-urile partenere;

7. Procesul de consultare:

Procesul de consultare publică a avut loc în perioada 22 iulie – 17 august 2023, în cadrul Rețelei tematice EDU-FORTE, parte a proiectului Tinerii și societatea civilă – mecanisme de dezvoltare locală, Cod SMIS 150960, SIPOCA 987, Contract nr. 803/27.07.2022, beneficiar FEDERATIA ORGANIZATIILOR RAMNICENE DE TINERET EDUCATIE SI SPORT, proiect finanțat prin POCA 2014-2020, Cod apel: POCA/659/2/1/Introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică locală ce optimizează procesele orientate către beneficiari în concordanță cu SCAP.

Au fost realizate întâlniri partenoriale, de lucru, ale experților din cadrul proiectului cu reprezentanții desemnați ai celor patru UAT-uri partenere, cu care s-a semnat Acord de Parteneriat pentru Dezvoltare Locală (PDL), respectiv Comuna Puiеști, Comuna Boldu, Comuna Topliceni și Comuna Podgoria, precum și cu ONG-urile partenere, cu școlile și liceele partenere, ISJ Buzău.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

În cadrul întâlnirilor din Rețeaua tematică EDU-FORTE s-a analizat și dezvoltat politica publică și s-a elaborat planul de măsuri, menit să contribuie la buna implementare, în parteneriat asumat, a politicii publice educaționale EDU-FORTE.

8. Variantele de soluționare:

Varianta 1

Menținerea situației actuale:

A nu schimba nimic din situația actuală și a merge în continuare pe un sistem de educație centrat pe predare, în detrimentul celui centrat pe învățare, va limita considerabil dezvoltarea armonioasă și echilibrată a elevului, procesul de dezvoltare personală și profesională va fi limitat, iar sistemul de învățământ va rămâne erodat, învechit, cu nevoile și lipsurile actuale.

<p>1.1 A Beneficii: Nu există beneficii.</p> <p>1.1 B Costuri: Nu sunt prevăzute costuri suplimentare.</p> <p>1.1 C Riscuri: Există riscul ca elevii să nu poată să dezvolte competențe ce vin din sfera nonformală: abilități, atitudini, ci doar cunoștințe.</p>	<p>1.2 A Impact economic În contextul actual, în care in Uniunea Europeană se pune un accent deosebit pe capacitățile tinerilor de a se integra din punct de vedere social și cultural la cerințele de pe piața muncii, există riscul de scădere a competitivității tinerilor români pe piața muncii.</p> <p>1.2 B Impact legislativ Nu este cazul.</p> <p>1.2 C Impact social Nu există un impact social care să fie cuantificat deoarece nu există schimbare.</p> <p>1.2 D Impactul asupra participării civice și sociale Nu există.</p> <p>1.2 E Impactul asupra grupurilor vulnerabile</p>	<p>1.3 A Buget estimat Nu este cazul.</p>
---	---	--

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

	<p>Nu există.</p> <p>1.2 F Impactul cultural</p> <p>Nu există.</p> <p>1.2 G Impactul asupra mediului înconjurător</p> <p>Va rămâne la același nivel.</p>	
--	--	--

Varianta 2

Implementarea educației non-formale în curricula școlară:

Pentru ca această abordare să aibă sorti de izbândă, este necesar ca învățământul să fie centrat în aceeași măsură pe actorii principali ai săi, adică deopotrivă pe profesori și elevi, în sensul în care pentru a avea un învățământ de calitate trebuie să existe cadre didactice profesioniste cărora li se pun la dispoziție toate resursele necesare pentru a își concentra întreaga activitate pe activitatea cu elevii la clasă și în afara ei, cu alte cuvinte modificarea abordării de la sistemul de învățământ centrat pe predare, care urmează o programă strictă, rigidă, la sistemul de învățământ centrat pe învățare, în care metodele inovative, non-formale, aduc un plus de valoare dezvoltării personale și socio-profesionale a elevilor.

<p>1.1 A Beneficii:</p> <p>O abordare serioasă a educației prin introducerea de metode și instrumente de educație nonformală în sistemul de învățământ preuniversitar, va aduce mai multă coerență în măsurile guvernamentale și deciziile ministeriale pe educație. Nivelul de pregătire profesională a cadrelor didactice va crește, prin</p>	<p>1.2 A Impact economic</p> <p>Implementarea politicii publice și a planului de măsuri nu implică un impact economic major la nivelul școlii, însă crește considerabil pregătirea elevilor și competitivitatea acestora pe piața muncii.</p> <p>1.2 B Impact legislativ</p> <p>Asumarea Politicii publice EDU-FORTE prin HCL de către UAT-urile partenere cu care s-a semnat Acord PDL și punerea în practică a</p>	<p>1.3 A Buget estimat</p> <p>Relativ mic, finanțarea de resurse materiale și educaționale specifice educației non-formale solicită</p>
--	--	--

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

<p>deprinderea de noi metode de lucru și va influența în mod direct rezultatele elevilor. Unitățile de învățământ vor putea iniția și implementa programe de dezvoltare comunitară și de educație non-formală. Schimbându-se practicile pedagogice și integrându-se metode non-formale în mod sistematic în procesele educaționale, elevii vor fi mai tentați să participe la procesele de predare-învățare decât se întâmplă la ora actuală.</p> <p>1.1 B Costuri: Costurile sunt relativ mici, doar pentru achiziția de material didactic, nu influențează substanțial bugetele unităților de învățământ.</p> <p>1.1 C Riscuri: Un prim risc este atribuit rigidității sistemului de învățământ și indispoziția cadrelor didactice pentru nou, pentru o abordare altfel. Un alt risc este atribuit condițiilor legislative legate de implementarea programei școlare în forma actuală.</p>	<p>HCL la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar din cadrul comunităților partenere.</p> <p>1.2 C Impact social Elevii vor dezvolta o serie de competențe cheie, în aria competențelor cheie Youthpass – vor dezvolta o serie de atitudini pozitive, pro-active, de prietenie, respect reciproc, înțelegere și toleranță, nediscriminare, care vor duce la o coeziune socială în cadrul comunităților, la progres economic și social.</p> <p>1.2 D Impactul asupra participării civice și sociale Elevii vor deveni conștienți de rolul și locul lor în comunitate, se vor implica activ și social în dezvoltarea comunității.</p> <p>1.2 E Impactul asupra grupurilor vulnerabile Va fi unul pozitiv, societatea va deveni tolerantă și incluzivă.</p> <p>1.2 F Impactul cultural Efectul de înțelegere și toleranță culturală va contribui la conservarea și promovarea culturală, atât în țară, cât și în străinătate.</p> <p>1.2 G Impactul asupra mediului înconjurător</p>	<p>un buget mic sau foarte mic.</p>
--	---	-------------------------------------

Un alt risc poate fi atribuit refuzului instituției de învățământ de a pune în practică Planul de măsuri.	Educația non-formală, metodele și instrumentele de lucru, vor contribui la dezvoltarea în rândul elevilor, de atitudini ecologice, de respect față de natură și mediul înconjurător.	
---	--	--

9. Planul de acțiune – implementarea educației non-formale în curricula școlară

Pentru a ne lămurii mai ușor asupra situației în care ne aflăm vă propunem această analiză SWOT pe domeniul Educație și dezvoltare personală incluzând aici educația formală, non formală, de tineret, civic și reprezentare și dezvoltare personală.

Analiza SWOT

1. Educație și dezvoltare personală

- 1.1. Educație formală
- 1.2. Educație non-formală și voluntariat
- 1.3. Civic și reprezentare
- 1.4. Dezvoltare personală

	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
1.1	<ul style="list-style-type: none"> - Autorități locale deschise - Numărul mare al proiectelor educaționale în mediul școlar - Școala Altfel/Săptămâna verde - Deschiderea instituțiilor de învățământ către toate formele de educație - Spații de învățământ dotate și reabilitate - Personal didactic dedicat și implicat 	<ul style="list-style-type: none"> - Rigiditatea procedurilor interne - Lipsa unei pregătiri de specialitate în vederea atragerii de fonduri externe - Dezinteres al implicării cadrelor didactice în atragerea de fonduri externe - Accesul redus la digitalizare: catalog electronic, bibliotecă online, ș.a.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

	<ul style="list-style-type: none"> - Populație școlară importantă în raport cu totalul populației - Grad ridicat de implicare a părinților în procesul educativ - Proximitatea de centre de educație mari, unde elevii își pot continua studiile după terminarea studiilor - Existența Consorțiului „Principele Ferdinand” - Existența învățământului tehnologic - Existența situațiilor centralizate ale elevilor 	<ul style="list-style-type: none"> - Preocupare scăzută în asigurarea unor resurse materiale extrabugetare în majoritatea unităților școlare - Salarizarea slabă a instituțiilor școlare - Slaba implicare în vederea dezvoltării competențelor experimentale ale elevilor
1.2	<ul style="list-style-type: none"> - Existența ONG-urilor cu profil diferit de activitate - Existența unei baze solide de resurse materiale - Resurse umane specializate - Existența Centrului de Tineret în Râmnicu Sărat - Bază solidă de metode și instrumente de educație non-formală destinate învățării - Experiență în implementarea de schimburi de tineri, cursuri de formare, vizite de studiu, PBA-uri, Stagii europene de voluntariat, proiecte de dialog structurat, ș.a. - Personal pregătit în atragere de fonduri externe - Număr mare de voluntari, lucrători de tineret și personal cu experiență în managementul de proiect - Interes ridicat al tinerilor pentru activitățile de educație non-formală și voluntariat - Număr mare de proiecte, activități și inițiative de educație și tineret în Rm. Sărat 	<ul style="list-style-type: none"> - Lipsa unei platforme locale de promovare a rezultatelor activităților educaționale - Lipsa unui protocol de colaborare între instituțiile publice locale, instituții de învățământ și ONG-uri - Lipsa salarizării ori salarizarea precară a persoanelor implicate în activitățile de voluntariat, proiecte de tineret - Lipsa resurselor financiare pentru activități și inițiative locale nefinanțate prin proiecte - Informarea precară a tinerilor și părinților cu privire la oportunitățile voluntariatului, a activităților și proiectelor de tineret - Mobilitatea continuă a tinerilor care câștigă experiență în proiecte de tineret și voluntariat către alte orașe, pentru continuarea studiilor - Lipsa unui mediul universitar

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

	<ul style="list-style-type: none"> - Existența unei Federații râmnicene de educație, tineret și voluntariat, parte din Federația Națională de Voluntariat, Volum - Parteneriate naționale și europene în vederea implementării de proiecte - Bună cooperare între comunitatea locală și organizațiile de tineret și voluntariat - Posibilitatea de valorificare a propriilor idei / propuneri de proiect și activități ale tinerilor prin proiecte tematice - Recunoașterea repetată a calității proiectelor de tineret și voluntariat la nivel național precum și a capacității organizaționale a diferitelor ONG-uri locale - Capacitate foarte bună de management și scriere de proiecte 	
1.3	<ul style="list-style-type: none"> - interesul tinerilor pentru participarea la activității de dialog structurat - deschiderea factorilor de decizie pentru participarea la activități de dialog structurat - Experiență în implementarea metodelor de dialog structurat - Număr mare al tinerilor interesați de proiecte și activități de dezvoltare a spiritului civic - Implicarea activă și continuă a municipalității și instituțiilor administrative locale pentru menținerea unui dialog continuu cu tinerii 	<ul style="list-style-type: none"> - Nivelul scăzut al spiritului civic la nivelul comunităților locale - Probleme generate de mentalități învechite la nivelul comunităților sau neadaptate situațiilor prezente - Lipsa unei educații civice aplicată - Atenția scăzută a părinților și grupurilor tinerilor pentru dezvoltarea competențelor civice - Nivelul scăzut de informare cu privire la activitățile și proiectele locale cu caracter civic - Nivelul scăzut de încredere a cetățenilor cu privire la rezultatele activităților civice

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

	<ul style="list-style-type: none"> - Existența Consiliilor Școlare ale Elevilor și a tinerilor din fiecare instituție școlară care coordonează an de an activitățile la nivelul acestora - Experiență în derularea de campanii umanitare - Numărul mare al campaniilor de promovare a spiritului civic pe diferite domenii de acțiune - Numărul mare al tinerilor implicați - Existența unor factori la nivelul comunității care coordonează activități de implicare civică - Proiecte și activități de valorificare a spiritului civic - ONG-uri cu experiență și resursă umană implicată în activități și proiecte civice - Consilii Locale deschise inițiativelor locale - Existența unor structuri de mobilizare civică cu caracter voluntar: ex: Detașamentul Voluntar pentru Situații de Urgență
<p>1.4</p> <ul style="list-style-type: none"> - Existența proiectelor și cursurilor de dezvoltare personală generate și implementate de ONG-urile locale - Ateliere de lucru, workshop-uri de dezvoltare personală în cadrul Centrului de Tineret FORTES, Râmnicu Sărat - Susținerea unităților de învățământ și a autorităților publice locale - Certificarea participării în activități și cursuri de dezvoltare personală prin Certificate și adeverințe 	<ul style="list-style-type: none"> - Finanțarea precară a activităților de dezvoltare personală - Centralizarea neunitară a nevoilor de dezvoltare personală a tinerilor la nivelul municipiului - Timpul redus alocat de instituțiile de învățământ dezvoltării personale a elevilor - Cluburi tematice slab organizate la nivelul comunității locale pentru dezvoltarea competențelor personale - Înțelegerea precară a importanței dezvoltării competențelor personale ale tinerilor - Lipsa unei oferte centralizate de instrumente și metode de dezvoltare personală

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
1.1	<ul style="list-style-type: none"> - Programe de finanțare pentru susținerea activităților și proiectelor în Educație și dezvoltare personală - Creșterea gradului de descentralizare și autonomie locală - dezvoltarea unor relații de parteneriat în vederea dezvoltării instituționale - continuarea accesării Programului Erasmus Plus - implementarea Strategiilor Locale, Naționale și Europene în domeniul educației școlare - un parteneriat stabil cu mass media locală pentru promovarea activităților și rezultatelor școlare - deschiderea autorităților și instituțiilor publice locale și județene pentru realizarea de parteneriate Accesarea unor proiecte pentru combaterea abandonului școlar 	<ul style="list-style-type: none"> - legislația românească într-o continuă schimbare - reguli rigide aplicate de unii finanțatori în privința atragerii de fonduri - birocrație excesivă și număr mare de proceduri premergătoare activităților extrașcolare - rigiditatea unor instituții în atragerea de fonduri externe și implementarea proiectelor - Resurse bugetare reduse față de nevoia investițiilor în infrastructură - riscul de abandon școlar - scăderea gradului general de pregătire pentru populația tânără - Răspândirea unor sisteme de valori nedorite la nivelul comunității locale
1.2	<ul style="list-style-type: none"> - gradul ridicat de încredere pe care comunitatea locală îl acordă proiectelor și activităților de tineret și voluntariat - valorificarea parteneriatului public – privat - Înființarea unor structuri consultative la nivel local - accesarea oportunităților Erasmus Plus - implementarea Strategiilor Locale, Naționale și Europene în domeniul educație non-formale și voluntariatului - accesarea de fonduri locale, județene și naționale în baza Legii 35 / 2005 - aplicarea Legii 78 / 2014 a voluntariatului 	<ul style="list-style-type: none"> - reguli rigide aplicate de unii finanțatori în privința atragerii de fonduri - legislația românească într-o continuă schimbare, fapt ce poate produce instabilitate - neîncrederea față de unele organizații - schimbările în plan politic ce pot produce efecte și în ceea ce privește asigurarea de facilități mediului asociativ de tineret - răspândirea unor sisteme de valori nedorite la nivelul comunității locale

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

	<ul style="list-style-type: none"> - recunoașterea și certificarea participării tinerilor în proiecte de dezvoltare personală și profesională de tineret prin Certificate de Tip Youthpass, Europass, Voluntpass, ș.a. - recunoașterea experienței profesionale prin voluntariat - aplicarea Legii Internshipul-ui nr. 176 / 2018 - un parteneriat stabil cu mass media locală pentru promovarea rezultatelor și activităților de educație non-formală și voluntariat - deschiderea autorităților și instituțiilor publice locale și județene pentru realizarea de parteneriate - numărul mare de tineri ce își doresc să se implice în activități de tineret - valorificarea parteneriatului public – privat - acreditarea ONG-urilor cu experiență a calității de utilitate publică - crearea unor Centre integrate de agrement coordonate de către UAT-uri și ONG-urile din comunitățile locale - schimburi de experiență continuu la nivel local între sectorul de tineret, firme, autorități și instituții publice locale și școli. 	<ul style="list-style-type: none"> - renunțarea personalului cu experiență de a mai continua activitatea de tineret și voluntariat pe fondul lipsei salarizării - lipsa resurselor financiare care să asigure continuitate
1.3	<ul style="list-style-type: none"> - Elaborarea Strategiei de Tineret a comunităților - consultarea tinerilor prin utilizarea unor metode de dialog structurat online și offline - implementarea Strategiilor Locale, Naționale și Europene în domeniul educației civice și participării active 	<ul style="list-style-type: none"> - starea generală de neîncredere față de sectorul de tineret și de capacitatea acestora de a participa activ și continuu la elaborarea deciziilor - lipsa finanțării pentru activitățile și măsurile planificate - legislația în continuă schimbare

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

	<ul style="list-style-type: none"> - aplicarea și valorificarea Legii Tinerilor - accesarea de fonduri externe pentru implementarea de proiecte și activități de susținere a spiritului civic și responsabilizării sectorului de tineret - promovarea unor tineri către poziții de conducere / decizie - promovarea unor propuneri de activități și investiții locale în relație cu Consiliul Local Municipal precum și celelalte instituții publice locale - deschiderea instituțiilor de specialitate din județul Buzău pentru implementarea de proiecte privind: combaterea delincvenței juvenile, a traficului de persoane, a corupției, a abuzurilor de orice fel, a traficului de persoane, a consumului de alcool și substanțe interzise, precum și pentru derularea unor campanii de protejare a mediului înconjurător, campanii de susținere a participării la vot precum și de conștientizare și valorificare a drepturilor și îndatoririlor civice ale tinerilor, ș.a. - încheierea unor parteneriate județene și naționale pentru susținerea procesului de dialog structurat și a participării tinerilor la deciziile în comunitate 	<ul style="list-style-type: none"> - posibile schimbări în plan politic local care ar putea conduce către instabilitate / politizarea excesivă - neîncrederea tinerilor față de faptul că ideile / propunerile lor vor fi luate în considerare - termenele lungi între momentul realizării unor propuneri și cel al finalizării investițiilor, fapt ce poate perpetua stare generală de neîncredere - Răspândirea unor sisteme de valori nedorite la nivelul comunităților locale - reacția întârziată a tinerilor cu privire la apelurile spre implicare și valorificare eronată sau cu întârziere a drepturilor și responsabilităților civice - mobilitatea tinerilor cu experiență în domeniul implicării civice
1.4	<ul style="list-style-type: none"> - Nevoia și interesul tinerilor de a se dezvolta continuu la nivel personal - numărul mare de tineri care ar putea lua parte la cursuri și activități de dezvoltare personală 	<ul style="list-style-type: none"> - Răspândirea unor sisteme de valori nedorite la nivelul comunității locale - resurse bugetare limitate pentru susținerea activităților și proiectelor de dezvoltare personală - mentalitatea tinerilor îndreptată mai degrabă spre obținerea de beneficii economice pe termen

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

<ul style="list-style-type: none"> - accesarea de fonduri externe pentru implementarea de proiecte și activități de dezvoltare personală - realizarea de parteneriate între ONG-uri, firme și instituții publice și unități de învățământ pentru furnizarea de cursuri, activități și proiecte - oportunitatea de a obține Diplome, Certificate, Adeverințe care să certifice competențele de dezvoltare personale - Existența ANC - varietatea de activități și cursuri de dezvoltare personală - dezvoltarea unei strategii media pentru sporirea vizibilității activităților tinerilor în comunitate; - recunoașterea educației nonformale în rândul angajatorilor, ex: stagii de practică în ONG-uri; - încurajarea angajatorilor pentru a se orienta spre tinerii care desfășoară activități în ONG-uri; - colaborarea organizațiilor care desfășoară programe complementare; 	<p>scurt în detrimentul dezvoltării personale pe termen lung;</p> <ul style="list-style-type: none"> - atitudinea negativă a tinerilor înspre acțiunile de voluntariat;
---	--

Din această analiză reiese clar că numai educația formală nu poate contribui singură la formarea deprinderilor, abilităților și particularităților de care este nevoie astăzi și trebuie luată în serios educația non formală.

Oportunitățile extra-curriculare și cele educaționale extra-școlare, cum ar fi sportul, artele, cultura și alte activități compatibile cu obiectivele educaționale, pot oferi tinerilor oportunități suplimentare de a se afirma și pot consolida motivarea acestora și sentimentul de apartenență la școală.

Aceste activități trebuie să fie concepute în mod coerent pentru a completa aplicarea programei școlare și a maximiza implicarea elevilor și includerea socială; ele putând fi luate în considerare la evaluarea generală a elevilor.

Când vorbim sau executăm activități pe placul tuturor, indiferent de vârstă, apare și se dezvoltă noțiunea de educație nonformală, de fapt, una dintre cele mai răspândite în societatea contemporană. De ce punem accentul pe educația nonformală?

Conform opiniilor formate, caracteristicile educației non-formale sunt următoarele: este variată și flexibilă, opțională și facultativă, este centrată pe beneficiar și nevoi reale de învățare/formare, facilitând totodată și identificarea acestora; are obiective clare de învățare și necesită un management eficient al resurselor; presupune un proces de învățare, care poate fi încadrat în curriculum; este adaptată comunității, grupului și/sau individului, pentru că presupune o învățare în ritm propriu; conduce la obținerea de rezultate într-o perioadă determinată de timp (de cele mai multe ori, mai scurtă decât în cazul educației formale), conținuturile pot fi ușor înnoite sau îmbunătățite; cadrul de învățare poate fi extins, iar timpul și spațiul pot fi diversificate și flexibilizate; metodele de învățare sunt atractive, interactive și diversificate; beneficiarii acumulează noi cunoștințe, abilități și atitudini; indivizii/grupurile care o practică se dezvoltă, în primul rând, din punct de vedere personal; permite valorificarea experienței anterioare și de învățare prin experiență; competențele dobândite pot fi recunoscute; beneficiarii au ocazia să reflecteze asupra celor învățate și pot aduce o schimbare în bine la nivelul participantului și comunității.

Totodată, educația nonformală diferențiază conținutul, metodele și instrumentele de lucru, în funcție de interesele și capacitățile participanților și valorifică întreaga lor experiență de învățare. Aceste tipuri de activități se realizează în mediul sociocultural și sunt considerate ca mijloace de divertisment, organizare a timpului în mod constructiv sau de odihnă activă. Educația nonformală este realizată de toți cei care reușesc să identifice nevoile unui grup țintă și să realizeze niște activități prin care să atingă aceste nevoi.

Totodată, se urmărește ca beneficiarii educației non-formale să-și dezvolte anumite atitudini, aptitudini și cunoștințe, pe care să le poată folosi atât în viața personală, cât și în cea profesională. De ceea, lista instituțiilor care pot realiza activități, în context non-formal, este lungă și variată, începând

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

cu ONG-uri, Centre educaționale, instituții de învățământ preuniversitar și superior, asociații profesionale, angajatori, sindicate etc.

Astfel, activitățile de educație nonformală sunt dezvoltate și coordonate de specialiști cu diferite roluri: formatori, facilitatori, consilieri, animatori, oameni care inițiază proiecte proprii sau în parteneriat cu instituțiile și organizațiile de mai sus. Printre cei mai importanți furnizori de programe și proiecte de educație nonformală sunt ONG-urile, care, prin scopul lor și activitățile desfășurate, reușesc să reunească cel mai mare număr de persoane, care împărtășesc pasiunea pentru respectivul tip de educație.

Acest exemplu este preluat tot mai mult de școli și organizații, care provin din medii diferite. În ultimii ani educația nonformală a ajuns să dea o binevenită mână de ajutor sistemului tradițional de educație pentru a ține pasul cu realitățile și nevoile vremurilor. Acest tip de educație pune elevul în centrul procesului pentru a identifica și a dezvolta talentele și abilitățile sale personale și a le completa cu unele noi într-un proces continuu de învățare.

Se deosebește de educația clasică prin natura facultativă, conținutul organizat pe arii de interes, metodele interactive, motivante și diverse de cunoaștere și asimilare a informațiilor. Educația non formală cuprinde activități organizate în afara sistemului școlar, care oferă șansa de a pune în practică cele învățate la lecții și, mai ales, de a completa setul de experiențe valoroase pentru dezvoltarea personală și profesională.

Caracteristici ale învățării non-formale sunt:

- Este centrată pe individ și nevoile, interesele sale
- Se desfășoară în mod organizat în afara școlii
- Nu are caracter obligatoriu, participă cine vrea
- Permite asimilarea de noi cunoștințe, idei, viziuni
- Folosește metode practice, interactive și diverse de formare
- Nu are limită de vârstă, se bazează pe învățarea pe tot parcursul vieții

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Care sunt beneficiile educației non-formale?

- Poți crea propria programă de educație, centrată pe nevoile și interesele copilului
- Susține procesul de autocunoaștere care stă la baza dezvoltării armonioase
- Oferă o înțelegere mai bună asupra societății și a mediului
- Determină o atitudine activă și participativă
- Stimulează dezvoltarea de noi abilități și talente
- Ajută la formarea unui set personal de valori
- Ajută la dezvoltarea individuală dar și integrarea într-o echipă

Toate aceste beneficii derivă din faptul că educația nonformală pune individul în centrul procesului de formare și asigură mediul necesar identificării și dezvoltării înclinațiilor, aptitudinilor și abilităților personale.

Cine organizează activități non-formale?

ONG-uri cu profiluri diverse - mediu, cultură, educație, integrare socială, drepturile omului, etc.

- Unități de învățământ
- Școli de specializare
- Centre culturale și sportive
- Instituții precum muzee, teatre
- Companii private
- Asociații profesionale

Avem la dispoziție o mulțime de opțiuni atunci când vrem să explorăm învățarea nonformală și din ce în ce mai mulți jucători se alătură cu inițiative și programe de educație nonformală prin activități care completează abordarea mai mult teoretică din școală.

Activitățile non-formale care completează cu succes educația tradițională sunt **activitățile extra curriculare organizate și de instituțiile de învățământ precum excursiile, proiecte sociale și culturale, acțiunile ecologice, cercurile pe discipline sau programele Școala Altfel și Săptămâna Verde.**

De asemenea instituția școlară poate organiza **Cursuri de comunicare online** pentru că prezența online face deja parte din rutina digitală a tinerilor, și nu numai, iar educația pe tema comunicării în mediul online este puțin abordată la școală. Dar nu trebuie să lipsească din educația nonformală,

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

cursuri precum Digital Discovery care îi ajută pe elevi să învețe cum să fie prezenți online în siguranță și să poată identifica sursele de pericol.

Pasiunea pentru foto-video este una de viitor într-o lume dominată de vizual iar cadrul tradițional oferă posibilități limitate de explorare a acestui talent. Se poate dezvolta urmând un **curs de producție și editare video** unde tinerii învață cum să filmeze, să editeze, chiar să folosească un *green screen* pentru rezultate spectaculoase.

Cluburile sportive includ educația fizică în programul de formare, orele de la școală nu sunt, de multe ori suficiente. Practicarea de sporturi vine cu beneficii deja cunoscute, amintim doar câteva precum - îmbunătățește concentrarea și atenția, crește încrederea în sine, combate depresia și anxietatea.

Activitățile outdoor, activitățile în aer liber sunt esențiale pentru o dezvoltare armonioasă, mai ales în vremurile actuale în care ne petrecem timpul în fața unor ecrane și avem nevoie să ne deconectăm.

Activitățile ecologice au căpătat amploare în ultimii ani și sunt o bună ocazie pentru tineri, dar și adulți, să observe impactul omului asupra mediului și să se implice activ pentru a aduce o schimbare în comunitatea lor.

Înclinația către creație, fie că vorbim de haine, tablouri, sculpturi, aplicații sau chiar roboți poate fi explorată cu succes prin participarea la **atelierelor sau cursurile de creație**.

La **cursurile de robotică** care pot fi organizate în școală sau la un club din localitate de către informaticieni tinerii învață cum să creeze propriul robot inteligent descoperind soluții la provocări de robotică și inginerie.

Atelierelor de teatru și actorie sunt activități non-formale care ajută tinerii să-și dezvolte abilitățile de exprimare și comunicare, de vorbit în public, de lucrat într-o echipă. Sunt o bună ocazie pentru tineri să descopere diverse roluri din domeniul artistic - actor, scenarist, regizor, inginer de sunet sau lumini.

Zilele porților deschise sunt o bună sursă de informații despre domeniile de interes și o ocazie să descoperi lucruri noi.

Redimensionarea acestui tip de educație trebuie să înceapă de la nivelul micro – unitatea de învățământ, prin:

- dezvoltarea componentei educative în proiectarea de activități didactice;
- complementarizarea dimensiunii curriculare cu cea Cross-curriculare și extra curriculare a activității educative;
- crearea echipelor interdisciplinare pentru inițierea, organizarea și implementarea proiectelor educative;
- dezvoltarea proiectelor educative pe tipuri de educație complementară.

Totodată se pot înființa nuclee regionale de acțiune formate din elevi, cadre didactice, reprezentanți ai organizațiilor non-guvernamentale, economice, ai administrației locale și comunității, practică deja pilotată în extinderea programelor naționale și internaționale la nivel regional nu vor face decât să transforme educația, în ansamblul ei, în promotorul progresului la nivel local.

Prin valorificarea spațiului democratic oferit de activitatea educativă școlară și extrașcolară de a experimenta noi posibilități de dezvoltare, de atragere, încurajare și stimulare a tinerei generații în îmbunătățirea calității vieții, societatea nu va avea decât de câștigat, investiția în educație având un feedback și un rezultat concret al eficienței sale.

Prin satisfacerea dorințelor și intereselor de cunoaștere a tinerilor, sistemul educațional va deveni centru resursă de dezvoltare a comunității locale.

Ca efecte majore pe care educația nonformală și le propune să le producă, se pot menționa:

- creșterea calității actului educațional și a rezultatelor învățării;
- introducerea obligatorie elementului educativ în proiectarea și desfășurarea activității didactice la fiecare obiect de studiu;
- proiectarea activităților educative extra curriculare ca aplicații concrete a cunoștințelor acumulate și a abilităților și competențelor formate în cadrul obiectelor de studiu;
- stimularea interesului elevilor și a cadrelor didactice de a se implica în proiecte și programe educative curriculare, extrașcolare și extra curriculare la nivelul fiecărei unități de învățământ;
- stimularea și multiplicarea inițiativelor tinerilor în dezvoltarea vieții comunității școlare/comunității în general;
- reducerea procentului fenomenelor antisociale, a abandonului și absenteismului școlar;
- creșterea ratei promovabilității școlare;

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- asigurarea șanselor egale de dezvoltare personală;
- ridicarea calității resursei umane din sistemul educațional;
- formarea resursei umane necesare dezvoltării societății;
- asigurarea sustenabilității proiectelor educative prin conștientizarea comunității cu privire la potențialul pe care programele educaționale le au asupra formării tinerei generații ce urmează a se integra;
- transformarea educației în sursă de dezvoltare comunitară.

10. Alegerea metodelor în educația nonformală:

1. Tema activității:

- ∇ Care metoda(e) sunt cele mai potrivite pentru subiecți?
- ∇ Cât timp există la dispoziție?
- ∇ Se dorește îmbunătățirea unor deprinderi, împărtășirea de cunoștințe sau influențarea unor atitudini?
- ∇ Ce echipamente am la dispoziție?
- ∇ Cât de profund doresc să abordez subiectul?

2. Stilul facilitatorului:

- ∇ Care este stilul preferat de instructaj?
- ∇ Pe care dintre experiențele anterioare mă bazez?
- ∇ Sunt pregătit să îmi asum riscuri?
- ∇ Care sunt aptitudinile și punctele mele tari?

3. Participanții:

- ∇ Cunoșc stilurile de învățare ale participanților
- ∇ Din câte persoane este format grupul?
- ∇ Care este media de vârstă a grupului?

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- ▽ Care este raportul între sexe în grup?
- ▽ Există posibilitatea pentru fiecare participant să participe?
- ▽ Care este cadrul cultural al participanților
- ▽ Ce abilități au participanții?
- ▽ Au nevoi speciale care vor putea împiedica posibilitatea de a folosi o metodă?
- ▽ Vor putea să se concentreze suficient de mult timp?
- ▽ Țin cont de feedback-ul anterior al participanților (daca există)?

4. Cadrul:

- ▽ Cât de mare este sala?
- ▽ Ce formă are sala?
- ▽ Ce fel de lumină există în sală?
- ▽ Temperatura va afecta aplicarea unei anumite metode (este prea cald pentru o metodă activă sau prea rece pentru a sta prea mult pe scaun)?
- ▽ Câte slide-uri de PowerPoint sunt de prezentat și unde este fișierul?
- ▽ Este un spațiu intim sau este public?
- ▽ Am suficiente camere dacă este nevoie să lucrez pe grupuri mici?
- ▽ Cu ce este acoperită podeaua?
- ▽ Influențează aceasta desfășurarea unei metode?
- ▽ Am nevoie să curăț după ce se va desfășura o activitate?

Metode și mijloace de realizare din cadrul unui program de educație nonformală:

Tur /Sceneta /Atelier/ Joc /Jocuri de rol /Studiu de caz/ Colaborare /Dosar de prezentare/ Agenda Pliant sau fluturaș/ Broșură Articol dintr-o revistă/ Afiș /Carte /Mesaj fax /Program de calculator /Newsletter/ Scrisoare/ Conferința/ Seminar/ Discuții la masă rotundă/ Întâlnire /Simpozion/ Colocviu/ Dialog/ Grup de discuții /Brainstorming/ Echipa de ascultare /Interviu /Teleconferința/ Conversație la telefon /Rețea de calculatoare/ Conferința prin satelit /Vizite personale /Vizite la birou/ Film/ Prezentare tip slideshow/ Fotografie /Tabela de afișaj /Spectacol /Târg /Expoziție /Prelegere/ Discurs/ Benzi desenate/ Suveniruri.

Procesul de învățare poate avea loc în multe medii, nu doar în sălile de clasă. După absolvirea școlii, programele educaționale dedicate comunităților le oferă tinerilor oportunități importante pentru a-și perfecționa cunoștințele tehnologice și alte cunoștințe specifice în medii plăcute, care stimulează învățarea.

Aceste tipuri de educație se regăsesc în România sub următoarele denumiri: educația prin serviciul în folosul comunității (service learning), eco-educația, antreprenoriat social, cetățenie activă, Leadership, etc.

Association for Experiential Education definește educația prin serviciul în folosul comunității astfel: „O metodă prin care participanții învață și se dezvoltă prin participare activă în proiecte comunitare planificate în așa fel încât să atingă nevoile comunității. Aceste proiecte pot fi coordonate prin școala elementară sau liceu, prin programe de serviciu comunitar, prin comunitate cu scopul de a dezvolta responsabilitatea civică ce va fi integrată într-un curriculum academic pentru elevi sau componentele educaționale ale programului de serviciu comunitar la care participanții s-au angajat și furnizează structura și timpul necesar de reflecție pentru participanții la procesul de serviciu în folosul comunității”.

Educația ecologică sau pentru mediu accentuează cinci obiective:

- 1. Conștientizarea:** ajută elevii să capete o înțelegere și sensibilitate față de întreg mediul și problemele lui; le dezvoltă abilitatea de a pricepe și de a deosebi stimuli externi, de a procesa, rafina și extinde percepțiile; contribuie la folosirea acestor abilități noi în mai multe contexte.
- 2. Cunoașterea:** ajută elevii să capete o înțelegere de bază privind funcționarea mediului, interacțiunea oamenilor cu mediul și despre cum apar și cum pot fi rezolvate problemele legate de mediu.
- 3. Atitudinea:** ajută elevii să capete un set de valori și sentimente de grijă pentru mediu, motivația și devotamentul de a participa la menținerea calității mediului.
- 4. Deprinderi:** ajută elevii să capete abilitățile necesare identificării și investigării problemelor mediului și să contribuie la rezolvarea problemelor acestuia.
- 5. Participarea:** ajută elevii să capete experiență în utilizarea cunoștințelor și abilităților dobândite, în vederea unor acțiuni pozitive și bine gândite care vor conduce la rezolvarea problemelor mediului.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Educația pentru antreprenoriat social are ca obiective :

1. Să dezvolte dorința de implicare socială, printr-un demers antreprenorial;
2. Să faciliteze dezvoltarea competențelor de înțelegere și interacțiune socială în comunitatea în care locuiesc;
3. Să inițieze tinerii în problematica afacerilor și a inițiativelor antreprenoriale;
4. Să clarifice pașii care trebuie urmați în construirea unei afaceri sociale.

Educația pentru cetățenie activă (ECA) cuprinde orice activitate educațională formală, nonformală sau informală care pregătește un individ pentru a acționa pe tot parcursul vieții sale ca cetățean activ și responsabil, care respectă drepturile celorlalți; încearcă să contribuie la coeziunea socială, la înțelegerea reciprocă, la dialogul intercultural și inter-religios, precum și la solidaritate - promovând egalitatea dintre femei și bărbați și încurajând stabilirea de relații pașnice; reprezintă un factor de inovație în ceea ce privește organizarea și administrarea sistemelor de învățământ în general, cât și curriculum-ul și metodele de predare. ECA înseamnă și o abordare a școlii ca întreg.

Contextul școlar este, de fapt, un set de medii și de situații de învățare, în care se realizează educația pentru cetățenie democratică. Include o varietate de situații de învățare:

- conducere și management (leadership and management): linii de politică a educației, procesele interne de adoptare a deciziilor, distribuția puterii/ autorității, conducerea, împărțirea responsabilităților, răspunderea publică, scheme de autodezvoltare, planificare, monitorizare și evaluare instituțională, comunicare, alocarea resurselor, sentimentul proprietății și al posibilității de acțiune;
- etosul școlii sau activitățile de zi-cu-zi ale comunității școlare: activități de grup, simboluri dominante, reprezentarea autorității, climatul școlar, liderii informali, relațiile interetnice;
- participarea elevilor în: consiliile școlii, „parlamente” ale elevilor, activități de voluntariat, activități de tineret, viața comunității, activități media;
- relații: învățarea de la egali/ colegi, medierea și consilierea, curriculum-ul ascuns (învățarea informală și interpersonală), comunitățile online, relațiile elev-elev, profesor-profesor, profesor-părinți, profesor-elev, director-profesor, legătura dintre școală și comunitate;

- activitățile din clasa de elevi: metode și materiale auxiliare, evaluarea și notarea, stilurile didactice, disciplina, atmosfera, rolurile, lucrul în grup, activitățile extracurriculare, nonformale, rezultatele învățării.

Educația pentru antreprenoriat social are ca obiective :

1. Să dezvolte dorința de implicare socială, printr-un demers antreprenorial;
2. Să faciliteze dezvoltarea competențelor de înțelegere și interacțiune socială în comunitatea în care locuiesc;
3. Să inițieze tinerii în problematica afacerilor și a inițiativelor antreprenoriale;
4. Să clarifice pașii care trebuie urmați în construirea unei afaceri sociale.

Educația pentru antreprenoriat dezvoltă capacitatea unei persoane de a-și pune în practică ideile. Acest lucru implică inovare, creativitate și asumarea unor riscuri, precum și capacitatea de a planifica și de a gestiona proiecte pentru realizarea unor obiective. Aceasta reprezintă un sprijin pentru orice persoană în viața cotidiană privată și publică, sporește gradul de conștientizare al educabililor cu privire la contextul activității lor și sporește capacitatea acestora de a profita de oportunități și oferă o bază pentru antreprenorii care întreprind activități sociale sau comerciale.

Educația antreprenorială nu ar trebui să fie confundată cu studiile generale de afaceri sau economice, deoarece scopul acesteia este de a promova creativitatea, inovarea și activitățile independente. Exemple de module aplicabile în învățământul preuniversitar în cadrul educației pentru antreprenoriat:

- Progres și posibilități: idei care au schimbat lumea, portrete de antreprenori sociali
- Dezvoltarea unei afaceri sociale- de la inspirație la realitate
- Potențialul meu de antreprenor
- Spiritul antreprenorial în exemple de lângă noi
- Trăsături comune ale antreprenorilor performanți
- Pot fi eu un antreprenor de succes?
- Importanța planificării și planul pentru elaborarea planului de afaceri
- Proiecții financiare

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- Planul de marketing
- Resurse umane și administrarea afacerii

11. EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI :

1. „DORESC SĂ MUNCESC!”

Obiectiv: Scurtă reflecție asupra motivelor și nevoilor individuale pentru care fiecare adolescent, părinte, profesor ar dori să muncească.

Concepte cheie:

- Muncă
- Nevoi
- Individualitate
- Diferențe
- Obiective

Materiale necesare: hârtie, pix Durata: 10 min.

Scenariul activității: Individual, fiecare va face o listă cu trei profesii (meserii, slujbe) preferate. Cei care în prezent au o slujbă, o pot trece printre aceste activități numai dacă ea corespunde caracteristicii cerute de exercițiu. Apoi, pentru fiecare din acestea, vor fi găsite trei motive pentru care ar practica acea meserie.

Analiza activității:

- Care sunt motivele pentru care ai practica cele trei profesii alese?
- Dacă ar fi să renunți la unul dintre motivele enumerate, care ar fi acesta?
- Care ar fi singurul “compromis” pe care l-ai face vis-à-vis de profesia ta?
- Atunci când ne alegem meseria, o facem la întâmplare sau avem anumite criterii, preferințe, dorințe, vise?
- De ce credeți că nu ne alegem toți aceeași profesie?
- Este foarte importantă împărtășirea experiențelor adolescent – profesor- părinte și îmbogățirea listei cu posibile motive pentru care cineva ar practica o anumită meserie.
- Știi ce tip de loc de muncă urmărești?

2 „SCRISOARE...CĂTRE ANGAJATORUL MEU”

Obiectiv: Elaborarea unei scrisori de intenție, pentru slujba preferată (una dintre cele trei profesii descrise la exercițiul 1).

Se recomandă găsirea formei, culorii, design-ului, mărimii potrivite pentru a exprima cât mai bine calitățile și personalitatea posesorului!

Concepte - cheie:

- scrisoare de intenție
- sinteză
- convingere
- să știu să mă “vând”

Materiale necesare: hârtie, pix Durata: 20 min.

Analiza activității:

- Care au fost argumentele prin care ai încercat să îl convingi pe angajator?
- Care sunt punctele forte ale scrisorii tale?
- Care este punctul slab al scrisorii (dacă există) și cum ai putea să îl îmbunătățești?
- Care a fost formula cu care ai început? Dar cea de încheiere?
- Crezi că e suficientă scrisoarea de intenție pentru prezentarea ta în detaliu? (se face trecerea la necesitatea însoțirii scrisorii de intenție cu un CV)

Voluntariatul: "Voluntariatul este activitatea de interes public desfășurată din proprie inițiativă de orice persoană fizică, în folosul altora, fără a primi o contraprestație materială; activitatea de interes public este cea desfășurată în domenii cum sunt: asistența și serviciile sociale, protecția drepturilor omului, medico-sanitar, cultural, artistic, educativ, de învățământ, științific, umanitar, religios, filantropic, sportiv, de protecție a mediului, social și comunitar și altele asemenea." (definiția din Legea Voluntariatului 2006)

Câteva competențe pe care, menționează voluntarii, că le-au dobândit pe parcursul implicării lor în proiecte și activități de voluntariat sunt: **competențe generale** precum **comunicare în scris sau verbal** – în limba maternă sau într-o limbă străină, relaționare cu beneficiari / sponsori / autorități /

UNIUNEA EUROPEANĂ

mass-media / personalități publice, etc., **negociere, cooperare, asumarea responsabilității, luarea de inițiativă, rezolvarea de probleme, gestionarea conflictelor, lucrul în echipă, leadership, comunicare interculturală, buna gestionare a timpului de lucru, etc. competențe legate de sarcini specifice** precum redactare de documente, scrierea de proiecte, contabilitate primară și gestionarea de fonduri, documentare, competențe administrative, animație socio-culturală, organizare de evenimente, lucrul cu diverse tehnologii moderne, etc;

Mai mult decât atât, voluntariatul poate ajuta la dezvoltarea unei noi atitudini față de cei din jur și față de lumea care ne înconjoară: civism și participare la viața publică, toleranța, deschidere culturală, preocupare față de mediul înconjurător, etc.

Educația nonformală oferă un set de experiențe sociale necesare, utile pentru fiecare copil, tânăr sau adult, complementarizând celelalte forme de educație prin:

- valorificarea timpului liber al elevilor, din punct de vedere educațional;
- oportunități pentru valorificarea experiențelor de viață ale elevilor, prin cadrul mai flexibil, mai deschis și prin diversificarea mediilor de învățare cotidiene;
- participare voluntară, individuală sau colectivă;
- modalități flexibile de a răspunde intereselor elevilor prin gama largă de activități pe care le propune și posibilitatea fiecărui elev de a decide la ce activități să participe;
- dezvoltarea competențelor pentru viață și pregătirea tinerilor pentru a deveni cetățeni activi;
- formarea capacității organizatorice, de autogospodărire, de management al timpului, de gândire critică, de adoptare a unor decizii sau rezolvare de probleme;
- un cadru de exersare și de cultivare a diferitelor înclinații, aptitudini și capacități, de manifestare a talentelor în artă, cultură, muzică, sport, pictură, IT etc.

Proiectarea activităților educative nonformale:

1. Definirea scopului urmărit „Cine întreprinde acțiunea?” „Pentru cine?” „Pentru ce?”
2. Stabilirea obiectivelor intermediare.
3. Operaționalizarea obiectivelor - estimarea rezultatelor așteptate; - descrierea semnelor comportamentale observabile ale realizării obiectivelor.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

4. Precizarea acțiunilor de întreprins pentru realizarea obiectivelor „Ce se face pentru realizarea fiecărui obiectiv?” Strategia realizării acțiunilor educative - se precizează reperele spațio-temporale ale acțiunilor, precum și metodele și mijloacele pentru realizarea lor.

5. Organizarea activităților educative nonformale:

- Estimarea costurilor;
- Asigurarea participării: identificarea nevoilor educative ale grupului țintă; comunicarea intenției și scopului urmărit; informarea periodică asupra evoluției obiectivelor;
- Programarea acțiunilor: corelarea explicită a acțiunii, trasarea de obiective intermediare; precizarea reperelor descriptive ale fiecărei acțiuni: durata și programul orar, locul desfășurării, numărul de participanți, persoana responsabilă de realizarea acțiunii; precizarea duratei și perioadei de desfășurare a proiectului;
- Evaluarea rezultatelor parțiale și finale- se elaborează metodologia de evaluare continuă și finală;
- Pregătirea personalului pentru realizarea conținutului tematic și informațional al acțiunii: se realizează pregătirea metodologică a organizatorului și responsabililor pe acțiuni; se structurează conținutul tematic și acțional; se elaborează schema conținutului informațional al fiecărei teme;
- Pregătirea realizării fiecărei teme- se elaborează proiectul tehnologic de realizare a fiecărei teme;
- Pregătirea mijloacelor umane, materiale, instrumentale, financiare- se negociază convențiile de conlucrare intrașcolară sau între școală și instituțiile, ONG-urile implicate în proiect; se negociază contracte de coparticipare pentru asigurarea mijloacelor materialelor și instrumentale; se negociază contracte de finanțare a activității și de valorificare a produselor și serviciilor;

Jocul inclus în programa de formare a elevului.

Atunci când decidem utilizarea jocului în lecție (sau în altă activitate), este obligatoriu să ne asigurăm că dispunem de spațiul adecvat, de timp suficient iar jocul să îi implice pe toți într-un fel sau altul și să nu punem viața participanților în pericol. Apoi, e necesar să procurăm materiale pentru

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

derularea jocului. Jocul poate fi utilizat și numai pentru a crea o stare de bună dispoziție, dar el poate să aibă și alte finalități educaționale.

Indiferent ce joc alegem să facem, cu excepția celor distractive, el trebuie să fie succedat de o discuție. Această discuție se numește **debriefing** și rolul ei este de a facilita învățarea prin experiență. Dacă numai ne jucăm, e plăcut, dar nu învățăm nimic. Rostul jocului în cadrul orelor de curs este să favorizeze învățarea.

Debriefing-ul este o metodă prin care persoanele implicate într-o activitate, cum ar fi aici jocul, reflectează cu privire la experiența trăită pentru ca să poată extrage învățăminte din această experiență. Întrucât implicarea în joc este și emoțională, la copii și mai mult decât la adulți, deseori se uită aspecte importante din joc în ceea ce privește învățarea. De aceea este binevenită această metodă de debriefing și ea cunoaște mai multe etape:

- **Exprimarea sentimentelor:** V-a plăcut? Cum v-ați simțit? A fost dificil? A fost distractiv? Ați fost nervoși, frustrați, entuziaști, supărați? Ați simțit că vreți să deschideți ochii? Ați fost confuzi/descurajați/curioși/pasivi?
- **Reflectare:** Cine, ce a făcut? Cine ce a zis? Ați comunicat ordonat, sau a fost haos? Vorbeți toți? Cine asculta? Când ați început să ascultați? Pe cine? Ce s-a întâmplat din acel moment? Pe ce simțuri v-ați bazat? Care a fost momentul decisiv în joc (pentru fiecare)?
- **Evaluarea experienței:** Ce a fost bine și ce a fost rău în această experiență? Care a fost aspectul cel mai important din ea? Ce concluzii putem trage din această experiență?
- **Analiza experienței și a sentimentelor trăite:** Ce am putea învăța din această experiență? Ați mai avut astfel de experiențe în viață? V-a afectat modul de a privi lucrurile pe viitor, această experiență?
- **Concluzionare:** Ce putem reține din această experiență? Ce este important de ținut minte? Ce putem generaliza și din ce perspectivă?
- **Acțiunea- transfer spre învățare:** Dacă sarcina este dusă la bun sfârșit cu succes, atunci pornim de la întrebarea: De ce am reușit? Dacă sarcina nu a fost dusă la bun sfârșit, atunci pornim de la întrebarea: Ce probleme au apărut? De ce nu am reușit să finalizăm la timp, cum s-a cerut? (Întrebările apoi trebuie să derive din obiectivele pe care ni le-am propus în lecție.)

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- **Acțiunea- transfer spre viață:** Care din concluzii le poți utiliza în practica personală? Unde vei putea utiliza ceea ce s-a concluzionat?

JOCURI TEMATICE

1. Democrație

Obiectiv:

Elevii să identifice caracteristicile echipei în raport cu grupul, formele de comunicare, rolul simțurilor în comunicare, rolul liderului într-un grup.

Jocul:

Luăți o sfoară suficient de lungă să se poată lega de ea un număr de 10 persoane. Legați sfoara formând un cerc. Rugați copiii să se țină cu o mână de sfoară dar în așa fel încât să poată să se miște sfoara în căușul palmei. După ce s-au prins de sfoară precizați regulile: nu au voie să dea drumul sforii până când se încheie jocul. Îi rugați apoi să închidă ochii și să încerce, comunicând verbal, fără să deschidă ochii pe toată durata jocului, să realizeze un pătrat cu sfoara de care sunt agățați. Acordați 10 minute.

Dacă grupul consideră că a finalizat, opriți jocul și elevii deschid ochii și constată.

2. Antreprenoriat

Obiectiv:

Să definească Produsul Intern Brut, să determine modul de calcul pentru PIB, PIN.

Joc:

Formați grupe de câte 6 elevi. Rugați elevii să își aleagă fiecare o activitate umană în care se utilizează hârtia și creionul. Dați grupului o foaie de hârtie (A4) și un creion fiecărui elev. Precizați că hârtia are valoarea finală (preț) de 1 leu, creioanele au valoarea finală de 1 leu fiecare și că fiecare utilizare a creionului valorează 10 bani, dar ei nu sunt obligați să îl utilizeze; pot să facă orice cu foaia, nu doar să scrie, dar, dacă scriu, fiecare cuvânt, desen distinct implică 10 bani utilizare creion. Cereți apoi fiecărui copil din grupă să facă ceva cu hârtia, pe hârtia, primită și să treacă pe o altă foaie de calcul o sumă de bani pe care o adaugă la prețul inițial al foii, pentru activitatea prestată (suma să fie între 10 bani-5 lei), apoi să dea următorului elev hârtia și tot așa, până ajunge la al șaselea elev. În mâna celui de-al șaselea elev se află un produs pe care dvs. îl cumpărați. Cereți să se calculeze prețul. Dacă el

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

include utilizarea creioanelor avem forma brută a Produsului Intern, dacă scădeți utilizarea creioanelor avem forma netă.

3. Memorie

Obiectiv:

Să experimenteze asocierea de cuvinte ca modalitate de învățare, memorare eficientă.

Joc:

Se formează, funcție de numărul elevilor din clasă, un număr par de grupuri egale numeric și aceste grupuri sunt apoi așezate pereche. Fiecare grup A, respectiv B primește o listă de cuvinte pe care trebuie să o studieze astfel încât să își amintească cât mai multe cuvinte. Se pornește cronometrul și se oprește acțiunea de memorare după 2 minute. Apoi, timp de 2 minute, pe o altă foaie vor încerca să scrie cât mai multe din cuvintele memorate. Se vor compara rezultatele echipelor A cu rezultatele echipelor B. După notarea rezultatelor pe tablă echipele vor schimba listele între ele și elevii vor fi rugați să le analizeze. Apoi se discută motivul care a generat diferența de scor.

Lista A: CÂINE, BENZINĂ, PANTALONI, ANIMALE, MĂTASE, CĂRBUNE, ULEI, BUMBAC, PISICĂ, MASĂ, HAINĂ, CARBURANȚI, LÎNĂ, BASEBALL, CIOCAN, VACĂ, CUȚIT, BASCHET, FRUCT, TENIS BOMBĂ, PÂINE, SCAUN, GALBEN, VERDE, CULOARE, PROFESIE, CANAPEA, ȘURUBELNIȚĂ, STOMATOLOG, DOCTOR, PANTOFI, FOTBAL, MOBILĂ, PROFESOR, PUȘCĂ, CAL, ALBASTRU, MĂR, VÎSCOZĂ, USTENSILE, SPORT, EDUCAȚIA NONFORMALĂ. FIERĂSTRĂU, PORTOCALĂ, ARME, LEMN, UNELTE ÎMBRĂCĂMINTE, FIARE, LINGURĂ, AVOCAT, PISTOL, TRICOU, PARĂ.

Lista B: ANIMALE, PISICĂ, CAL, CÂINE, VACĂ, HAINE, ÎMBRĂCĂMINTE, TRICOU, PANTALONI, MĂTASE, BUMBAC, LĂNĂ, VÎSCOZĂ PANTOFI, PROFESIE, DOCTOR, STOMATOLOG, PROFESOR, AVOCAT, CARBURANȚI, ULEI, BENZINĂ, CĂRBUNE, LEMN, FRUNCT, MĂR, PORTOCALĂ, PARĂ, PÂINE, SPORT, BASEBALL, BASCHET, TENIS, FOTBAL, USTENSILE CIOCAN, CUȚIT, ȘURUBELNIȚĂ, FIERĂSTRĂU, UNELTE, FIARE, LINGURĂ, MOBILĂ, CANAPEA, MASĂ, SCAUN, CULOARE, VERDE, ALBASTRU, GALBEN, ARME, BOMBĂ, PUȘCĂ.

4. Comunicare

Obiectiv:

Să își dezvolte capacitatea de exprimare orală într-o limbă, sau într-un limbaj de specialitate, să își dezvolte capacitatea de reprezentare.

Joc:

Fiecare echipă este așezată în jurul unei mese pe care se află aceeași cantitate și același fel de obiecte diferite (radieră, liniar, echer, monedă etc.). Fiecare echipă își desemnează un reprezentant. Aceștia sunt conduși de către profesor într-o altă încăpere, unde timp de 3 minute au dreptul să privească o tavă pe care sunt aranjate într-un anumit fel, un anumit număr de obiecte, care se află și pe mesele fiecărei echipe. Reîntorși în echipele respective, aceștia vor povesti într-un anumit interval de timp, dar fără să facă gesturi, ce obiecte și cum erau aranjate acestea pe tavă. Coechipierii acestora trebuie să recompună, cu obiectele pe care le au la dispoziție, compoziția văzută de reprezentantul lor. În final conducătorul jocului aduce tava cu obiecte pentru a se compara care compoziție este mai fidelă. Pentru a atinge obiectivele lecției se pot alege obiecte specifice disciplinei (de exemplu la biologie organe, părți ale acestora; la chimie ustensile, la matematică figuri geometrice, corpuri; la geografie forme de relief, la limbi moderne se pot alege poze cu obiecte și exprimarea să se facă în limba respectivă. De asemenea se poate cere reprezentantului unei echipe să folosească limbajul matematic sau geografic, cerând echipei să deseneze obiectele în poziția lor corectă într-un dreptunghi. etc.)

JOCURI DE TIP “SPARGEREA GHETII”

Se întâmplă să întâmpinați dificultăți în mobilizarea elevilor pentru participarea la activitățile educative? Exercițiile de mai jos va pot fi de mare folos, ele putând fi foarte ușor adaptate în funcție de vârsta elevilor.

1. Povestea vieții mele

Tocmai ai încheiat un contract cu editură foarte mare care ți-a cerut să îți scrii autobiografia. Impresarul tău este nerăbdător să se publice. El a decis să te ajute la scrierea ei cu câteva întrebări de

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

probă. Mai întâi ia o hârtie de flipchart și împăturește-o în jumate, apoi iar în jumate și tot așa pentru a obține o carte.

Alege titlul unei melodii cunoscute pentru a da titlul cărții tale. Scrie acest titlu pe copertă. Pe pagina a doua scrie cuprinsul cărții:

- Numele locului unde te-ai născut;
- Descrierea primei tale școli;
- Numărul de ani petrecuți în prima școală;
- Pe pagina a treia desenează familia ta;
- Pe coperta de pe spatele cărții desenează ceea ce plănuiești să faci când vei termina școala.

Materiale necesare: Hârtie și markere

Timp necesar: Cinci – zece minute pentru redactat și desenat.

Când toate cărțile sunt terminate elevii își vor spune povestea folosind cartea ca și ajutor vizual.

2. PHOTOVOICE

Fotografiile și povești, aceasta este esența metodei Photovoice. „Photo” înseamnă în engleză „fotografie”, iar „voice” înseamnă voce, adică să „vorbești” prin imagini. Adică? Adică un grup restrâns de oameni face fotografii pe o temă, se întâlnesc în mod regulat și își prezintă unii altora pozele, le discută, împărtășesc opinii și probleme și își construiesc mesajul ca grup. Lângă fiecare poză este notat mesajul autorului ei. Apoi fac o selecție din fotografiile și le prezintă publicului sau autorităților pentru a transmite un mesaj puternic care să le susțină cauza.

Cum se întâmplă, mai detaliat:

- În primul rând se construiește **scopul procesului de Photovoice** – de cele mai multe ori împreună cu grupul.
- **Ce vreți?** Să arătați care sunt problemele romilor din Malu Vânăt? Sau dificultățile pe care le întâmpină un tânăr seropozitiv? Sau să arătați cum și-ar dori elevii să arate localitatea lor?
- **Grupul** variază ca mărime, în jur de **10-30 persoane**. Fiecare primește (sau are în dotare) un aparat foto sau telefonul.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- **Se merge pe teren.** Grupul se reunește și dezbate fotografiile, cu ajutorul facilitatorilor (unul, preferabil doi) și al unor asistenți (care notează ce se discută și apoi îi ajută pe participanți să noteze povestea pozelor- caption).
- **Durata** acestei etape poate să varieze de la **câteva ore la 2-3 săptămâni sau la câteva luni.**
- Apoi **rezultatele Photovoice-ului** sunt prezentate publicului larg și autorităților publice prin intermediul unor expoziții sau evenimente mediatice care înfățișează fotografiile și semnificațiile lor.
- Fotografiile și mesajele ce apar în expoziție sunt selectate de către participanți, aceasta fiind una dintre „**regulile**” Photovoice-ului, **decizia finală aparține participanților.**
- **Ce poți obține** dintr-un Photovoice? Obiectivele care se pot atinge printr-un Photovoice sunt:
  - ✚ să le permită oamenilor să caute și să se gândească la punctele tari ale comunității lor și la grijile lor comune;
  - ✚ să promoveze schimbul de informații și un dialog critic pe teme care vizează viața personală sau comunitatea în general prin intermediul discuțiilor de grup;
  - ✚ să ajungă la comunitate, la public, la cei care iau deciziile publice (administrație publică, aleși, experți etc.);
- **În termeni concreți:**
  - ✚ grupul de participanți poate să își construiască un mesaj către publicul larg sau către autorități – clarificându-și ce este cel mai important sau care este soluția pe care o doresc;
  - ✚ participanții, ca indivizi, câștigă încredere în sine și își dezvoltă abilitățile de comunicare și lucru în echipă (alături, desigur, de abilități de tehnică fotografică – în măsura în care includeți și un fel de mini-instruire pe acest subiect);
  - ✚ decidenții sau publicul larg poate fi expus unui mesaj mult mai puternic decât o petiție sau o expoziție de fotografie simplă și, astfel, pot fi sensibilizați sau convinși să adopte o anumită conduită sau o anumită decizie.
- **Cui se adresează?** Folosirea fotografiei este mai la îndemână pentru categorii care ar avea dificultăți să se exprime în scris, să își susțină punctul de vedere într-un discurs (în public sau într-un grup) sau care doresc să își păstreze anonimatul. În această zonă intră multe persoane:

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

persoane analfabete, cu dizabilități, persoane de etnie romă, persoane seropozitive, afectate de prostituție, trafic de persoane sau consumatori de droguri. Dar metoda este potrivită și pentru categorii care nu au nevoi speciale sau nu se înscriu într-o zonă de risc.

- **Ce se poate dezvolta?** Expoziția de fotografie este rezultatul cel mai frecvent al unui Photovoice, dar, de fapt, aceste poze însoțite de poveste pot fi suportul pentru mult mai multe evenimente.

Exemple:

- se pot face cărți poștale cu care să fie avertizate autoritățile să adopte o decizie;
  - se pot face filmulețe sau expoziții în mediul electronic;
  - expoziția în sine se poate plimba prin oraș sau prin țară: în școli, instituții, târguri;
  - se pot face semne de carte;
  - vernisajul poate fi însoțit de multe alte evenimente: o masă rotundă, un spectacol;
  - se poate investi în participanți- cursuri de fotografie, deplasări, schimburi de experiență;
- **Ce nu este Photovoice?** Photovoice nu este, în primul rând, o expoziție de fotografie! Dacă aveți un grup de oameni care fac poze și apoi scriu câteva rânduri lângă ele, aceasta este o expoziție de fotografie, nu un proces Photovoice – este un mesaj vizual puternic, dar îi lipsește partea de discuții, negocieri, descoperire, facilitare din spate. Încurajăm folosirea cu discernământ a acestui cuvânt, astfel încât metoda să nu fie confundată cu expozițiile de fotografie și, astfel, să își piardă din putere.
  - **Cât costă?** Photovoice este o metodă oarecum costisitoare și de aceea nu este folosită foarte frecvent. Ce costă? Aparatele foto și dezvoltarea pozelor (chiar dacă folosești un videoproiector, tot vei dezvolta ceva!), alături de alte consumabile (albume foto, lipici etc.) sau activități (deplasări, instruire tehnică fotografică).
  - **Facilitarea** . Este un proces care are nevoie de facilitatori buni, pentru că altminteri procesul are de pierdut. Fie că sunt voluntari sau nu, participarea lor (facilitatori și asistenți), implicarea lor înseamnă resurse.
  - **Produsele** – expoziția foto sau alte rezultate. Fotografii impresionante, mari, eventual pe pânză sau într-o ramă costă! La fel orice tipăritură de calitate, care să păstreze puterea mesajului. Și, mai ales, mult timp! Pe care să îl acorzi procesului, planificării, strategiei.

UNIUNEA EUROPEANĂ

3. DEBATE.

La ce bun să dezbați? În primul rând, pentru a deprinde argumentarea, care este vitală pentru a hotărî în multe situații în care apar diferențe de opinii, întrebări sau incertitudini. Se adaugă capacitatea de a face documentare riguroasă, de a identifica surse credibile de informații, de a construi discursuri publice de impact, de a ascuți umorul și fair play-ul.

Pentru că orice dezbatere este un semn de educație, atât timp cât e purtată cu bună-credință, ascultare atentă, discernământ și fair play. Și pentru că într-o societate modernă, lucrurile merg înainte, datorită schimbului liber de idei.

Competențele pe care le dezvoltă activitatea de debate:

- Gândirea critică;
- Capacitatea de argumentare;
- Concizia și claritatea în exprimare;
- Rezonabilitatea în afirmarea unei opinii având o documentație prealabilă;
- Toleranța față de opiniile adverse;
- Persuasiunea;
- Ascultarea activă;
- Stilul de prezentare într-o apariție publică;
- Capacitatea de a lucra într-o echipă.

Cine face debate? Elevi, studenți și nu numai. În țară există zeci de cluburi de debate de elevi în licee și cluburi de studenți în marile centre universitare. În România, programul educațional de debateri academice este susținut de ARDOR – Asociația Română de Debateri, Oratorie și Retorică, prin intermediul cluburilor de debateri din licee și universități, dar și prin proiectele de educație pentru cetățenie activă și anti-discriminare desfășurate alături de partenerii săi. În cei peste 12 ani de la înființare, mii de studenți și profesori din cele câteva zeci de cluburi de debate compun comunitatea ARDOR la nivel regional, național și internațional, dezbătând teme situate de multe ori în avangarda debaterilor publice din societatea civilă românească. În 2011 Ministerul Educației a aprobat introducerea materiei "Dezbateri, Oratorie și Retorică" în curriculum la decizia școlii pentru liceu, începând cu anul școlar 2012 – 2013, astfel încât elevii pot opta pentru a urma această materie.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

4. TEATRU-FORUM.

Ce este teatru forum? Teatru forum, așa cum spune și numele, este o formă de teatru ce dă posibilitatea la interacțiune și dezbateri, însă teatrul-forum este un instrument de intervenție socială. La prima vedere, Teatru Forum ar părea o formă de teatru, însă atributul distinct de „forum” creează o nouă modalitate de expresie și de interacțiune cu publicul. Piesa de teatru se petrece astfel încât un grup de oameni schimbă idei și opinii, caută împreună soluții sau modele de acțiune potrivite cu situația în care sunt implicați.

Cum a apărut teatru forum? Teatrul forum s-a născut în 1973 în Peru, ca parte a unui ansamblu de forme și tehnici teatrale pe care regizorul brazilian Augusto Boal l-a numit Teatrul Oprimărilor. Acest ansamblu mai include:

- Teatrul Imagine;
- Teatrul Invizibil;
- Teatrul Jurnal;
- Curcubeul Dorințelor;
- Teatrul Legislativ.

Teatrul Forum se oprește asupra momentelor cu care oamenii se întâlnesc zilnic și cărora nu le dau atenție din obișnuință. Spre deosebire de viață însă, teatrul dă posibilitatea celor care participă la el să observe finalul din afară, să urmărească, la fel ca martorul ascuns după perdea, situația tragică și să înțeleagă unde pot duce ignoranța, nepăsarea, etichetarea sau discriminarea. Astfel, la finalul primei reprezentații, el ar putea spune: „***STOP! Nu mi-a plăcut ce s-a întâmplat aici! Dacă s-ar fi intervenit mai devreme nu s-ar fi ajuns în situația asta! Dacă am putea întoarce timpul...***”

Teatrul Forum dezvoltă competențe pentru non-actorii implicați în punerea în scenă a spectacolelor:

- ***Capacitatea de a face față provocărilor***- a juca pe scenă în fața publicului, libertatea de a selecta tematici cât mai diverse din realitate îi scoate pe participanții, non – actori, să iasă din zona de confort și astfel provoacă învățarea;

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- **Capacitatea de a se adapta la diferite situații**- situațiile selectate pentru a fi jucate pot fi adaptate conform cu profilul participanților, iar acest lucru le va permite să învețe din transpunerea directă în situații care sunt realiste;
- **Flexibilitatea** - exersarea diverselor situații încurajează non-actorii să practice competențe și comportamente noi;
- **Abilități de comunicare interpersonală și afectivitatea** – exercițiile de improvizație, feedback-ul în echipă îi ajută pe non-actori să se cunoască și să se înțeleagă mai bine cât și să poată comunica cu ceilalți;
- **Competențe din sfera relaționării;**
- **Competențe din sfera creativității;**
- **Competențe din sfera luării deciziilor;**
- **Competențe din sfera lucrului în echipă;**
- **Teatru Forum – are o influență directă în schimbarea de atitudini și dezvoltarea competențelor publicului prezent, spectatorilor:**
  - 🇷🇺 sensibilizează față de formele de discriminare la care sunt expuse anumite categorii de persoane și în special a celor care sunt în risc de excludere socială;
  - 🇷🇺 dezvoltă empatia publicului spectator față de situația de viață a anumitor grupuri sociale;
  - 🇷🇺 crește nivelul de înțelegere și toleranță al publicului larg față de categoriile cu risc de excludere socială;
  - 🇷🇺 dezvoltă atitudinea participativă a publicului în situațiile de discriminare și opresiune;
  - 🇷🇺 dezvoltă atitudinea proactivă și de participare socială a publicului spectator;

Pregătirea piesei:

Un grup de voluntari, de cele mai multe ori non-actori, sunt bine instruiți în metoda teatrului forum printr-un training specific prin care se dezvoltă abilități din sfera teatrului cu ajutorul exercițiilor, jocurilor și dezbaterilor specifice metodei. Ei identifică o problemă de opresiune într-o anumită comunitate sau li se semnalează de către coordonatori de proiect, facilitatori comunitari sau alte persoane care doresc o schimbare.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Echipa de voluntari dezvoltă apoi un proiect în jurul acesteia, folosind metoda teatrului forum, un instrument de artă participativă pe care experiența l-a dovedit foarte potrivit pentru intervențiile sociale. Pentru realizarea piesei de teatru-forum au loc întâlniri în care se stabilesc prin improvizație personajele piesei și scenariul, ținându-se cont de cazuri reale specifice problemei în dezbatere.

Piesa se joacă pentru un public țintă, care s-a confruntat sau are potențial să se confrunte cu o astfel de problemă.

Partea de teatru:

Pentru reușita reprezentației este bine să avem un număr de spectatori-actori între 30 și 70 și să promovăm cât mai bine evenimentul către grupul țintă. Desfășurarea efectivă a unei piese de teatru-forum are trei etape principale: piesa, discuția și forumul.

În prima etapă, situația de opresiune este prezentată în aproximativ 15 minute cu ajutorul personajelor și a interacțiunilor dintre acestea. Personajele pieselor de teatru-forum sunt construite incomplet – vom dezvolta acest aspect în capitolul construirea piesei- astfel încât publicul să se poată identifica cu acestea, mai mult, să simtă nevoia de a completa cu acțiunile proprii, prin înlocuirea respectivului personaj.

În a doua etapă, moderatorul piesei, numit Joker, facilitează discuția despre situația prezentată, despre cauzele opresiunii, despre relațiile dintre personaje și despre poziția ocupată de fiecare în piesă: opresor, opresat, aliați ai acestora, personaje neutre. Jokerul are rolul de a motiva și stimula publicul să vină cu soluții realiste sau îmbunătățiri ale situației prezentate pe care să le joace pe scenă. O altă atribuție a sa este de a explica și urmări respectarea regulilor Teatrului- Forum.

În a treia etapă, în parte de forum piesa se reia, iar publicul devine activ. Are posibilitatea să schimbe toate personajele, mai puțin opresorul: teatru forum presupune că în realitatea cotidiană opresiunea nu va dispărea pur și simplu, și își propune atunci ca aceasta să fi e înlăturată prin schimbarea atitudinilor vizavi de opresor și vizavi de problemă.

Intervențiile:

Fiecare spectator-actor poate să intervină pe parcursul piesei printr-o bătaie din palme. Actorii vor “îngheța în statui”, vor rămâne nemișcați pe scenă pentru ca persoana din public să vină în locul actorului din piesă. Toți actorii sunt atenți la schimbări și improvizează ținând cont de caracteristicile principale ale personajelor lor. Scopul urmărit este ca publicul să acționeze asupra personajelor care nu

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

au luat atitudine și care pot schimba cursul acțiunii într-unul pozitiv, care pot ajuta opresatul să ia o decizie care să îl susțină și să îl dezvolte pozitiv.

Se intervine astfel în fiecare scenă, rând pe rând, înlocuindu-se personaje până când se ajunge la soluția votată de către public ca fiind cea mai realistă și utilă în situația prezentată. După alegerea soluției au loc discuții despre cum ar putea fi implementată aceasta în realitatea de zi cu zi – în comunitatea care se confruntă cu problema dezbătută.

În cadrul Teatrului celor Opreșați din care face parte și teatrul forum, există și Teatrul Social, foarte asemănător. Acesta se diferențiază de teatrul forum prin faptul că, dacă un spectator-actor găsește o posibilitate reală de schimbare a atitudinii unuia dintre personaje, actorul care interpretează rolul aceluia personaj preia atitudinea indicată și o menține pe tot parcursul piesei, până la final sau până în momentul în care este din nou înlocuit de către alt spectator-actor care vine cu o nouă atitudine realistă.

Câteva detalii tehnice în ceea ce privește metoda Teatrului Forum: Opresiunea poate fi la orice nivel și este un termen de referință în teatru forum. De-a lungul timpului, aceasta a luat multe forme. Victimele opresiunii pot fi indivizi sau grupuri, larg cunoscute sau anonime, însă elementele opresiunii rămân mereu aceleași. Teatrul Forum materializează dramaturgic o situație de opresiune, urmărind în prima fază ca publicul să identifice situația în sine, precum și rolul fiecărui personaj: opresor, opresat, aliat al unuia sau al celuilalt și personaje neutre.

Scopul final al piesei de teatru-forum este ca publicul să găsească soluții pentru înlăturarea situației de opresiune prin schimbarea atitudinilor personajelor, fără însă a acționa direct asupra personajului-opresor. Teatru forum este o formă de teatru interactiv, publicul având posibilitatea de a înlocui personaje pentru a produce o schimbare realistă.

METODE DE LUCRU ÎN AER LIBER

Despre educația în aer liber: În ultima vreme, în SUA, Europa, Asia și Australia a apărut și a luat un mare avânt un nou fel de școli: outdoor training (școlarizare în aer liber), atât pentru tineri și adulți de cele mai diverse categorii, dar și pentru cadrele de conducere din întreprinderi (manageri, directori etc.). Cursurile sunt organizate de mici societăți specializate conduse de experți.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Educația în aer liber este o formă organizată de învățământ (școlarizare) care se desfășoară în aer liber, tratează despre și pregătește pentru- viața în aer liber. Scopurile uzuale ale educației în aer liber sunt:

- ✚ învățarea modului de învingere a greutăților;
- ✚ dezvoltarea personală și îmbunătățirea relațiilor sociale;
- ✚ dezvoltarea unei relații mai strânse cu mediul înconjurător.

Ea se bazează pe filozofia, teoria și practica educației experiențiale și a educației ecologice, dezvoltând la elevi înțelegerea și aprecierea de sine, a celor din jur și a lumii naturale. Un program de educație în aer liber poate aplica aceste scopuri de exemplu la:

- ✚ predarea competențelor de supraviețuire în sălbăticie;
- ✚ îmbunătățirea capacității de rezolvarea problemelor;
- ✚ scăderea recidivei la delicvenți;
- ✚ îmbunătățirea muncii în echipă;
- ✚ dezvoltarea competențelor de conducere;
- ✚ înțelegerea mediului înconjurător;
- ✚ promovarea spiritualității.

Concepția acestui nou tip de educație este că orice om pus în condiții grele, chiar extreme de viață și supraviețuire, își mobilizează exemplar resursele corporale și mintale, la un nivel incomparabil mai înalt decât o face în mod normal, în viața obișnuită (la birou).

Oamenii sunt mult mai sensibili când se află în mijlocul naturii. Aici, neîncorsetați de relații și obligații sociale, nesprîjiniți de multitudinea de proteze artificiale care le susțin viața în oraș, ei își aduc aminte că fac parte dintr-un sistem natural mai mare, își dezvăluie firea și sunt mai receptivi, nu se mai conformează stereotipurilor discriminatorii bazate pe criterii de rasă, clasă socială, religie etc. Viața în aer liber arată omului ce slab este în mijlocul naturii și îl obligă să colaboreze cu și să se bazeze pe ceilalți.

Experiențele programate îi zgândăresc frica (de moarte) și-l silesc să-și pună întrebări și probleme privind viața lui- și să le răspundă, pe care altfel, în siguranța orașului, nu și le-ar fi pus niciodată. Educația în aer liber se realizează cu ajutorul experiențelor programate, care se desfășoară într-un singur loc (rezidențial), sau în cursul unor călătorii. Elevii iau parte la diverse „întâmplări” (de

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

fapt evenimente mai mult sau mai puțin aventuroase pregătite de educatori), care pun în general probleme a căror rezolvare stimulează creativitatea participanților și îi obligă la colaborare între ei.

Pentru astfel de experiențe educative se folosesc: drumeții cu cortul, alpinism, deplasări cu bărci, activități în parcuri de aventură, jocuri de grup. Foarte adesea se urmărește și un al doilea principiu: învățarea lucrului în echipă (teamwork). Cu ajutorul cunoștințelor, îndemnării și atitudinii sale, elevul va lua din mediul înconjurător: spațiu vital, adăpost, hrană, apă. Pe baza experienței sale practice, elevul va trage concluzii în legătură cu atitudinea corectă și metodele de utilizare a resurselor disponibile (ale zonei de practică; ale întregii planete).

Programa lecțiilor pregătitoare (teoretice și practice):

- + pregătirea și planificarea unei călătorii sau a unei expediții;
- + prevederea și analiza greutăților și problemelor ce pot apare;
- + meteorologie;
- + flora și fauna;
- + găsirea hranei și apei;
- + amenajarea unui adăpost;
- + aprinderea focului;
- + primul ajutor;
- + improvizare;
- + orientare;
- + semnalizare;
- + pericole;
- + reguli de bună purtare.

Însușirea cunoștințelor predate se verifică printr-un examen a cărui absolvire permite participarea la partea a doua - proba practică. Programa stagiului practic de supraviețuire în natură:

- Locul: într-o regiune nelocuită (indiferent de altitudine); fiecare elev este condus și lăsat în zona sa (dinainte stabilită de instructor), unde va trebui să supraviețuiască singur 3-4 zile, până va fi "salvat";
- Când: în orice anotimp;

- Sarcini: amenajarea unui adăpost; adunarea lemnelor pentru foc; aprinderea focului fără chibrituri; amenajarea unui alambic solar; culegerea sau obținerea hranei; scrierea unui caiet cu însemnări; Supraveghere: elevul ține legătura de două ori pe zi cu instructorul, prin telefon mobil;
- Dotare și echipament: numai trusa minimă de supraviețuire confecționată și pregătită de elevi și hainele cu care sunt îmbrăcați. Nu se admite nici o provizie adusă de hrană, apă, sau sac de dormit, haine ș.a.m.d.
- Finalizarea cursului: discuție amănunțită în grup, cu analiza și critica comportării individuale în cursul stagiului practic.

Educația fizică obișnuită, clasică, este condiționată de existența unor dotări materiale și unei calificări pretențioase a îndrumătorului (profesor de sport etc.). În schimb, jocurile sunt mult mai accesibile și eficiente decât gimnastica, sau celelalte activități obișnuite de petrecerea timpului liber. Ele pot fi practicate oriunde și oricând.

Dacă urmărim, de exemplu, comportarea elevilor în cursul unei ore de sport, vom constata că profesorul e nevoit să le adreseze mereu îndemnuri sau să le facă observații. Dar punându-i să se joace, ei se vor angrena cu mare interes de joc, fără a da semne de oboseală, singura problemă a instructorului fiind supravegherea lor pentru evitarea accidentelor.

Sunt cunoscute și răspândite jocurile competiționale, care urmăresc învingerea cuiva: unii (puțini) câștigă, alții (mulți) pierd. Rezultatul este că cei care pierd sunt nefericiți, le scade încrederea în propriile forțe, se desolidarizează de restul comunității, tind să „emigreze”.

Spre deosebire de acestea, jocurile de tip nou sunt de colaborare sau de cooperare și au ca scop creșterea gradului de participare individuală, formarea capacității de rezolvare în colectiv a unor probleme.

Ele pot servi la: îmbunătățirea spiritului de echipă, desființarea barierelor și stereotipurilor psihologice, creșterea încrederii în sine a jucătorilor, creșterea tonusului și condiției fizice și mintale a jucătorilor, creșterea solidarității și responsabilității. Într-un joc de colaborare, grupul de participanți are de rezolvat o problemă, sarcină sau temă (în engleză: challenge).

Aceasta se face cu ajutorul inițiativei sau creativității unuia sau mai multor jucători, a comunicării și participării tuturor. Rezolvarea sarcinilor impune jucătorilor să colaboreze, astfel încât chiar și cea mai izolată persoană devine un component important al echipei. Activitatea practică de rezolvare a diverselor jocuri formează (cu timpul) spiritul de echipă (team building).

Jocurile de creativitate, sau de inițiativă servesc și la înțelegerea specificului acțiunii de conducere a oamenilor, în ce constă această activitate și la învățarea capacității de conducere). Ele dezvoltă încrederea între coechipieri și capacitatea grupului de a face față diverselor sarcini comune.

Un alt scop al jocurilor este învățarea indivizilor să aibă idei pe care să le împărtășească celorlalți membri ai grupului, să gândească împreună, ca o echipă, astfel ca fiecare din ei să contribuie la alimentarea grupului cu gândire. Pentru ca echipa să reușească, coechipierii sunt siliți să comunice: să asculte ce spun ceilalți, să laude pe oricine are idei, să folosească ideile auzite, să încurajeze eforturile coechipierilor. Cine participă, devine co-proprietar al rezultatelor. Cu cât mai mulți co-proprietari, cu atât va fi mai mare succesul.

Uneori însă echipa nu reușește să îndeplinească sarcina de joc, să-și atingă țelul. Ea se poate chiar destrăma- dacă membrii nu știu să se organizeze, să lucreze unii cu alții, să planifice activitatea. Dar o activitate educativă dibaci dirijată de instructor creează entuziasm și interes pentru succesul grupului, care este astfel ajutat să învețe modul optim de lucru și de comportare.

Practicând aceste atitudini, indivizii învață să lucreze în echipă. Chiar și când grupul nu reușește să facă ce s-a cerut (ce și-au propus), membrii săi câștigă totuși ceva: priceperea de a fi coechipier. În plus, discutarea desfășurării jocurilor de colaborare (descifrarea experienței) ajută la învățarea procesului de a gândi la experiențele trăite, ceea ce permite însușirea și exersarea responsabilității.

Deși serioase în fond, jocurile de colaborare urmăresc și distracția jucătorilor, „învățarea cu bucurie”. Cu alte cuvinte, schimbările sociale, sau educative, sau din interiorul întreprinderilor, pot fi susținute de distracție!

Cu ajutorul jocurilor pot fi atinse câteva scopuri valabile pentru orice grup de oameni:

- + suprimarea barierelor psihologice dintre jucători, privind de exemplu etnia, sexul, originea socială, rangul social etc;
- + crearea unui sentiment de echipă (camaraderie) și de scop comun;

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- + Încurajarea participării fiecăruia, oricând;
- + sublinierea ideii că fiecare are puteri, capacități și talente diferite cu care poate contribui la succesul grupului;
- + demonstrarea ideii că nici unul din jucători nu e nici mai valoros, nici mai prejos decât ceilalți, chiar dacă priceperile și posibilitățile lor fizice sunt diferite, altele, și că fiecare poate contribui, în primul rând cu bunăvoință și sinceritate, la efortul grupului (echipei) de a îndeplini scopul comun;
- + dorința unora de a-i domina pe alții trebuie combătută;
- + construirea mentalității și camaraderiei de grup; cu cât jucătorii se simt mai bine unii cu alții în cadrul grupului, cu atât le cresc șansele să devină prieteni și să stabilească relații de lungă durată, ceea ce în fond le mărește completivitatea;
- + coeziunea creează o „presiune a grupului”, care constrânge indirect fiecare membru să efectueze fapte- fie bune, fie rele;
- + **teambuilding-ul** urmărește însușirea și generalizarea celor bune; dar nu trebuie uitat că tot influența grupului poate dirija un membru spre fapte antisociale, așadar, în cadrul descifrării experienței, îndrumarea grupului către țeluri mai generoase, ținând dincolo de cadrul jocului sau lecției;
- + distracția, nu se va exagera cu seriozitatea- câtă vreme grupa se străduiește și se poartă respectuos, vor fi lăsați să glumească, să râdă, să se joace;
- + educația cu jocuri de colaborare (teambuilding) de tip out-door, urmărește:
  - ❖ **creșterea încrederii în forțele proprii** - după ce participă cu succes (sau fără!) la jocurile cu dificultate crescătoare, care includ „pericole” corporale și emoționale, mulți indivizi le crește respectul de sine, după ce s-au „călit” cu ajutorul problemelor întâmpinate într-un joc, participanții abordează cu curaj problemele noi și mai complicate ale jocului următor (sau cele din viața obișnuită);
  - ❖ **creșterea gradului de într-ajutorare din cadrul grupului** - filozofia jocurilor se bazează pe ipoteza că oricine încearcă cu sinceritate și conștiinciozitate să rezolve sarcina jocului, are dreptul la respectul celorlalți;

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- ❖ ***efortul personal, încercarea*** - contează mai mult decât succesul sau nereușita, căci la multe jocuri, acestea depind de ceilalți coechipieri, atmosfera prietenoasă și încurajatoare tinde să susțină participarea, de aceea la multe jocuri s-a redus sau evitat complet folosirea întrecerii (competiției) cu alte echipe sau indivizi (deși există și astfel de variante);
- ❖ ***creșterea nivelului de coordonare neuro-musculară***- multe exerciții stimulează mișcările bazate pe echilibru și continuitate curgătoare, aceste performanțe fizice sunt mai ușor de realizat decât alte feluri de mișcări sau eforturi fizice (ca sprintul, săriturile etc.), iar succesul stăpânirii corporale încurajează și dă un sentiment de încredere în toate domeniile de activitate;
- ❖ ***creșterea satisfacției pentru propriul corp și a bucuriei de a fi împreună cu alții*** - un criteriu de bază pentru aprecierea unui joc este nivelul de distracție pe care-l stârnește, aceasta pe de o parte compensează stresul provocat de senzația de pericol, iar pe de alta susține și întărește procesul educativ;
- ❖ ***creșterea familiarizării cu mediul natural*** - tinerii și adulții care locuiesc la oraș nu mai știu ce este ploaia, noroiul, vântul, gerul, zloata, toamna, iarna, oboseala, transpirația ș.a.m.d., astfel, multe jocuri desfășurate în aer liber îi familiarizează cu rostogolirea întâmplătoare în noroi, cu mirosul ierbii, cu bătaia razelor soarelui, cu mușcătura gerului, sub cele mai diverse forme;

Multe din jocurile cunoscute din copilăria fiecăruia aveau ca scop principal nu competiția propriu-zisă, ci tocmai activitățile aparent secundare: formarea echipelor, organizarea unei strategii de acțiune, relațiile între coechipieri și cu adversarii etc. În timp ce multe activități folclorice tradiționale, de socializare sau petrecere a timpului liber (jocuri, chefuri), urmăresc satisfacerea unor porniri instinctuale (supraviețuire, reproducere), noul tip de jocuri se referă la strunirea instinctelor și civilizarea indivizilor. În multe situații, jocurile de colaborare pot deveni un mijloc pedagogic eficient pentru formarea caracterului de bun cetățean.

Educarea pentru formarea spiritului de echipă (teambuilding) poate fi utilă în cele mai diverse domenii ale activității formative sociale:

- în școli de orice fel;

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- în armată;
- ca activitate auxiliară în cadrul taberelor educative, turistice, distractive, sportive;
- pentru cercetași;
- pentru grupele de Aikido (educația pentru conviețuire pașnică);
- în cadrul unor programe de școlarizare profesională;
- în cămine;
- în comunități și adunări locale, etc;

În cazul școlilor, introducerea unor jocuri în programul de educație fizică de la începutul anului școlar poate crea o atmosferă pozitivă, cu urmări benefice pentru restul anului. Cele însușite la aceste lecții vor fi resimțite și în atitudinea elevilor la celelalte materii de studiu. Jocurile pot fi reflectări ale vieții, iar cele învățate prin joacă pot deveni deprinderi utile pentru a trăi mai bine.

Vânătoarea Comorii:

Jocul este de origine nordică. Înainte de începerea jocului organizatorii stabilesc traseul pe care trebuie să-l străbată fiecare echipă. Pe baza acestui traseu se alcătuiesc biletele pentru fiecare echipă cu mesaje "codificate" adică scrise într-un fel în care trebuie să se gândească un pic cel care citește pentru ca să poată "decodifica" mesajul de pe bilet.

După ce a fost stabilit traseul secret al fiecărei echipe, poate începe jocul. Fiecare echipă va primi câte un bilet de pornire pe care se află indicii asupra locului unde se află următorul bilet. Pe cel de-al doilea bilet vor fi indicii asupra locului unde se află cel de-al treilea bilet și așa mai departe. Ultimul bilet va fi comoara. Important este ca fiecare echipă să aibă același număr de bilete ascunse și când pleacă în căutarea biletelor, echipă trebuie să fie unită, dacă vreunul dintre participanți este lăsat în urmă echipa va fi descalificată.

Organizatorii pot stabili dacă va fi o singură comoară pentru toate echipele sau vor fi câte una pentru fiecare echipă în parte. Fiecare echipă va avea o anumită culoare a biletelor. Jocul se poate desfășura în oraș sau în afara orașului.

Scopul jocului: crearea echipei (team-building);

Mărimea grupului: mare (peste 20 de persoane);

Nivel de activitate: activ;

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Nivel de cunoaștere între participanți: nu se cunosc foarte bine;

Locul de desfășurare: afară;

Complexitatea: Complexitate medie;

Împărțirea participanților: pe echipe

Materiale necesare: Markere, hârtie colorată, foarfeci, bandă adezivă pentru fixarea biletelor.

Electric net:

Jocul presupune trecerea dintr-o parte în alta prin ochiurile unei rețele verticale din sfoară a tuturor membrilor echipei, fără a atinge sforile din care este construită rețeaua.

O gaură odată folosită nu mai poate fi utilizată decât după ce s-au folosit toate celelalte ochiuri. Este un joc foarte bun pentru teambuilding, echipa fiind cea care trebuie să aleagă strategia pentru a trece proba; jocul este potrivit pentru evenimentele din aer liber, pentru a fixa rețeaua se pot folosi copacii din pădure, din parcul școlii, etc.

Scopul jocului: soluționarea unor probleme în grup;

Mărimea grupului: mediu (peste 10 persoane);

Nivel de activitate: activ;

Locul de desfășurare: afară;

Complexitatea: mică- reguli simple;

Împărțirea participanților: pe echipe;

Materiale necesare: sfoară pentru construirea rețelei, stâlpi/copaci/alte elemente fixe pentru a monta rețeaua în poziție verticală;

Ștafete

1. Ștafeta cu animale - Jucătorii vor forma două rânduri cu un număr egal de jucători în fiecare echipă. Primul jucător din fiecare echipă este un animal, în timp ce al doilea este un alt animal. La cuvântul "Start!" primul jucător reacționează ca și animalul pe care îl reprezintă, va alerga, va sări, se va târa spre un loc desemnat și înapoi. Următoarea persoană va face același lucru și așa mai departe până când toată echipa termină și se așază. Se folosesc animale ca: pisici, câini, canguri, iepuri, etc

2. Ștafeta cu plase de fasole - Se aleargă, se sare, se umblă cu o plasă pe cap sau între genunchi.

3. Ștafeta cu mingea de ață - Jucătorii sunt împărțiți în două echipe care stau în două cercuri cu o minge de ață. Liderul ține ghemul în timp ce acesta este pasat de-a lungul cercului până când acesta este desfăcut complet. Acțiunea se reia cu înfășurarea ghemului.

4. Ștafeta mașinilor - Echipele se aliniază și fiecare jucător din echipă are de făcut o acțiune. Fiecare jucător din fiecare echipă este o pană de cauciuc trebuind să sară într-un singur picior. Cea de-a doua persoană este un volan de mașină stricat, mergând în zig- zag. Cea de-a treia persoană este un cablu de transmisie defect, ea va face trei pași înainte și doi înapoi. Cea de-a patra persoană este schimbătorul de viteze blocat în marșarier, alergând cu spatele. Cea de-a cincea și a șasea persoană vor fi o mașină cu remorcă. Fiecare jucător se agață de spatele celuilalt și încearcă să se deplaseze conform mecanismului pe care îl reprezintă.

5. Colțul sprinten - Echipele se aranjează în cele patru colțuri ale terenului de joacă. Fiecare echipă are un căpitan. Căpitanii vor sta în centru cu fața către echipele lor. Fiecare echipă va avea câte o plasă cu fasole, o minge sau un măr. Căpitanul va arunca plasa cu fasole către echipa sa, când urmează rândul acesteia. Jucătorii o vor arunca înapoi. Când Căpitanul va arunca ultimului jucător echipa sa, el va striga "colț sprinten" și va fugi spre capătul linii de jucători. Ultimul jucător din linie va fugi spre centru și va începe să arunce plasa cu fasole. Această acțiune va continua până când Căpitanul va reveni din nou în centru.

6. Mingea care sare - Echipele se vor așeza în spatele căpitanilor de echipă în linie dreaptă. La o distanță de aproximativ 12 metri vor fi plasate mingile. Mingile vor fi puse una lângă alta într-o linie dreaptă. La cuvântul "Start!", primul jucător din fiecare echipă va fugi către mingea echipei sale, pe care o va pune între glezne. Următoarea persoană va fugi către linia îndepărtată, va lua mingea și o va pune între picioare. El trebuie să se întoarcă sărind. Dacă scapă mingea, jucătorul se va întoarce către linia de mingi și va relua acțiunea. Prima echipă care termină și se așază, va fi câștigătoare.

7. Ștafeta cu obstacole - Jucătorii vor face o cursă, care va începe de la un capăt al echipei până la un punct anume și înapoi; în timpul cursei jucătorii trebuie să facă două, trei cascadorii cu sau fără aparate. Aparatele pot fi improvizate din orice.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

8. Ștafeta cu cascadori – În această ștafetă, alergătorii vor ajunge până la un punct de întoarcere unde trebuie să facă o cascadorie. După ce fac acest lucru jucătorii se întorc și predau ștafeta următorului jucător.

9. Tunelul - Toți membrii echipei vor sta călare. Alergătorii vor trebui pentru început să se târască printre picioarele celorlalți jucători, să alerge până la punctul de întoarcere și să predea ștafeta următorului membru al echipei.

Viermele mișcător

Se formează rânduri. Toată lumea, din fiecare linie, își va pune mâna stânga între picioare și persoana din spate, după care semnalizează intenția de a apuca cu mâna din dreapta jucătorul din spate. După aceasta, ei vor trebui să alerge către celălalt capăt al terenului și înapoi. Prima echipă care se întoarce "intactă" va câștiga un măr.

Scopul jocului: crearea echipei (team-building);

Mărimea grupului: mare (peste 20 de persoane);

Nivel de activitate: activ;

Locul de desfășurare: afară;

Complexitatea: mică- reguli simple;

Împărțirea participanților: pe echipe;

Materiale necesare: plase cu fasole, ghem de ață, o minge;

Statuia tăcută

Un grup de 10 sau mai mulți jucători vor alerga spre un punct predeterminat încercând să vadă cine va fi statuia tăcută. Restul jucătorilor vor forma un coridor pe unde ar trebui să treacă statuia tăcută. Când statuia va trece prin coridor ea va trebui să spună: Eu sunt statuia tăcută și voi veni înapoi! Nu doresc nici un dinte, nu vreau nici o mișcare. Toată lumea va trebui să stea cât mai tăcută și nemișcată posibil și să nu-și arate dinții (să nu zâmbească). Când statuia nu se uită, jucătorii o vor atinge ușor peste umeri sau pe spate. Jocul se sfârșește când statuia descoperă cine a zâmbit sau cine s-a mișcat.

Scopul jocului: energizant/de cooperare;

Mărimea grupului: mare (peste 20 de persoane);

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nivel de activitate: activ;

Locul de desfășurare: afară;

Complexitatea: mică- reguli simple;

Împărțirea participanților: pe echipe;

Lovirea cu mingea

Se aleargă cu mingea și se va încerca atingerea jucătorilor. Jucătorii atinși ies din joc, pe rând.

Scopul jocului: dezvoltarea atenției;

Mărimea grupului: mare (peste 20 de persoane);

Nivel de activitate: activ;

Locul de desfășurare: afară;

Complexitatea: mică- reguli simple;

Împărțirea participanților: fără echipe;

Materiale necesare: minge;

Prinde unul, prinde-i pe toți

Un jucător este ales a fi jucătorul "special". Când jucătorul "special" atinge pe cineva, acea persoană va deveni și ea jucătorul "special". Jucătorul "special" va trebui să țină un braț ridicat pentru ca toată lumea să-l poată identifica.

Scopul jocului: energizant;

Mărimea grupului: mare (peste 20 de persoane);

Nivel de activitate: activ;

Locul de desfășurare: afară;

Complexitatea: mică- reguli simple;

Împărțirea participanților: fără echipe;

Pepite rapide

Mingile sunt împrăștiate pe jos. Liderul strigă "Pepite rapide" iar obiectivul jocului este de a ține mingile în mișcare. Jucătorii lovesc mingile doar cu picioarele. Dacă liderul zărește o minge care stă nemișcată el va striga "Pepita moartă!3,2!!". Dacă unul dintre jucători nu pune mingea în mișcare până

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

când liderul ajunge la 1, grupul mai are o singură lovitură de dat. Liderul poate cronometra timpul în care grupul păstrează mingile în mișcare.

Scopul jocului: stimularea cooperării în grup;

Mărimea grupului: mare (peste 20 de persoane);

Nivel de activitate: activ;

Locul de desfășurare: afară;

Complexitatea: mică- reguli simple;

Împărțirea participanților: fără echipe;

Materiale necesare: mingi;

Față în față cu personalitatea

1. Fiecare participant primește o coală de hârtie și un stilou și își va desena profilul feței (singur sau cu ajutorul altcuiva).

2. Participanții se vor gândi la câteva elemente ale identității lor (elemente care vor fi puse în interiorul feței desenate) și cum îl percep ceilalți (elementele vor fi scrise în jurul feței desenate). Participanților ar trebui să li ofere suficient timp pentru a se gândi la toate elementele care i-au determinat identitatea (familia, naționalitatea, educația, genul, religia, apartenența la diferite grupuri ...). Trebuie să fie încurajați să se gândească atât la aspectele personale cât și la atitudinile cu care sunt sau nu de acord.

3. La următorul pas, participanții se gândesc la :

- relația dintre ceea cred și ce ar putea să vadă ceilalți;
- relația dintre aceste aspecte diferite (pot fi vizualizate unind liniile și săgețile);
- dezvoltarea anumitor aspecte/ atitudini de a lungul vieții și factorii relevanți pentru aceasta (pot vizualiza acest lucru cu culori care să însemne diferite momente ale vieții sau să se așeze pe o scară a timpului, le vor desena lângă față sau în cercurile...);

4. Participanții sunt rugați să se împartă în grupuri (maxim 5) și să facă schimb de idei personale, dar doar acelea pe care doresc să le dezvăluie : Cum ne vedem ? Cum ne văd ceilalți? Ce mă influențează? Care au fost punctele mele de referință? Cum mi s-a schimbat modul de percepere și atitudinea de-a lungul timpului și de ce? Ce ritm accept pentru schimbări și cum se leagă acestea între

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

ele? Cum reușesc să mă împac cu trăsăturile pe care le nu le agreez la mine și de unde provin acestea?

Scopul jocului: autocunoaștere/comunicare în grup;

Mărimea grupului: mare (peste 20 de persoane);

Nivel de activitate: activ;

Locul de desfășurare: afară;

Complexitatea: mică- reguli simple;

Împărțirea participanților: fără echipe;

Materiale necesare: o coală de hârtie și un stilou pentru fiecare participant;

Insula

Există o insulă unde trăiesc 2 triburi. Tribul "y" trăiește în regiunile montane și tribul "z" trăiește lângă coastă. Coexistă unii lângă alții dar rareori iau contact unii cu ceilalți. Cele 2 triburi au limbă și culturi diferite. Pentru fiecare trib se umflă niște baloane care au o semnificație specială : tribul "y" consideră valoroase diversele tipuri de baloane pentru scopuri religioase și încearcă să găsească cât mai multe tipuri, forme și culori posibile. Tribul "z" folosește, în special cel rotund și roșu pentru scopuri medicale. Recent, cei din tribul "z" au căpătat o boală ciudată pentru care, după cum spune o legendă, exista un leac, un tip rar de balon care poate fi găsit într-un loc necunoscut de pe insulă. Din fericire pentru ei există o hartă care a fost lăsată moștenire și ei sunt siguri că îi vor conduce spre balonul de care au nevoie.

Din nefericire, harta a fost distrusă într-un război, tribul "z" are numai o parte, legenda spune ca tribul "y" are cealaltă parte. Scopul jocului e ca tribul "y" să-și apere balonul și tribul "z" să găsească medicamentul de care au nevoie.

Totuși, participanții își vor da seama că există evenimente neașteptate.

Pregătirea A: pentru crearea culturii grupului: pixuri și hârtii; fotocopii cu notele pentru trib;

Pregătirea B: pentru ședință: băuturi, cești și biscuiți;

Pregătirea C: pentru căutare:

- harta care să arate locul unde este ascuns balonul, tăiată în 4 bucăți;
- 5 baloane rotunde roșii;

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- alte 3 baloane de mărimi și culori diferite. ex: unul galben rotund, unul lung și verde, altul lung și albastru;
- alte 2 baloane similare, dar diferite de celelalte ascunse într-un loc secret;
- ață pentru legarea baloanelor;
- banda pentru a lipi baloanele pe perete;
- o cutie cu "echipament" care să conțină ace, foarfece, ruj roșu, instrucțiuni.

Jocul are 3 etape:

- În partea A cele 2 triburi învață despre cultura lor;
- În partea B cele 2 triburi se întâlnesc și învață să comunice în limbile lor;
- În partea C triburile caută baloanele;

Etape:

1. Asigurați-vă că totul e pregătit;
2. Împărțiți grupul în 2 și citiți regulile jocului Partea A - cele două triburi învață despre cultura lor și inventează limbajul propriu;
3. Trimite-ți cele 2 grupuri în locuri opuse (reprezentând dealurile și coasta);
4. Înmânați copiile rolurilor fiecărui trib, pixuri, hârtii pentru a lua notițe;
5. Spuneți-le că trebuie să se hotărască asupra unui nume pentru trib, să învețe regulile culturii lor și să creeze un limbaj special, PARTEA B;
6. Cele două grupuri se întâlnesc, aceasta este o oportunitate pentru ei de a învăța cum să comunice și să coopereze unii cu alții prin împărțirea hranei și a băuturii;
7. Dați tribului A biscuiții și tribului B băutura cu ceștile;
8. Cele două grupuri vin în centrul încăperii (reprezentând terenul neutru);
9. Dați startul jocului;

De acum toată lumea trebuie să-și intre în rol, adică să folosească limbajul și cultura tribului lor Partea C. Căutarea baloanelor. Spuneți-le grupurilor că de acum au 45 de minute, iar tribul "z" poate începe negocierile pentru partea de hartă care lipsește și să încerce să găsească baloanele ascunse.

Evaluare și chestionare:

Discutați despre ce s-a întâmplat și treceți apoi la ceea ce s-a învățat:

- Cum ați comunicat în timpul căutării?

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- Ați folosit una sau ambele limbi?
- Ați folosit semne?
- Ce neînțelegeri au fost?
- Cum ați rezolvat problema deschiderii baloanelor tribului "y"?
- Cine a făcut-o?
- Ce părere aveți despre înlăturarea tabuurilor culturale?
- Care sunt triburile culturale din societatea noastră?
- Ce funcții au?
- Care sunt obiceiurile pe care le folosim în viața de zi cu zi și care se trag din alte țări sau continente?
- Vă puteți imagina să trăiți numai cu ce provine din țara și cultura noastră?
- De ce este importantă cultura pentru noi?
- Este importantă cultura pentru tine?
- De ce?
- Ce ne împiedică să înțelegem alte culturi?
- Puteți să dați un exemplu din trecut sau din prezent în care două culturi s-au adaptat una cu cealaltă?
- În ziua de azi există multe exemple de conflicte între culturi?

Hotărâți-vă asupra unui exemplu pe care să-l discutați:

- Ce aduce culturile în conflict?
- Cine câștigă și cine pierde în conflict?
- Ce pierd oamenii prin faptul că își vând cultura?
- Ce au de câștigat?

Indicii - pentru a ușura activitatea:

- Înainte de a începe, citiți toate instrucțiunile pentru a ști ce au de făcut jucătorii.
- Timpul jocului trebuie stabilit de asemenea de facilitator.
- Desenați o hartă pentru a identifica locurile ascunse, dar asigurați-vă că locul nu poate fi identificat numai pe o jumătate de hartă sau 1/3 din ea.
- Împărțiți foaia în 4 buc. Tribul "z" va primi 2 părți.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- Împărțiți celelalte 2 bucăți și puneți câte o bucată în fiecare din cele 2 baloane pe care tribul "y" le va primi.
- Umflați cele 8 baloane colorate și le legați cu o sfoară astfel încât să fie dezumflate fără a se deteriora.
- Lipiți cele 4 baloane rotunde la un capăt al spațiului de joc (coasta unde trăiește tribul "z"), iar celelalte 4 baloane la celălalt capăt (dealurile unde trăiește tribul "y").
- Cele 2 jumătăți ale hârtiei pentru tribul "z" se pun într-un plic în cutia cu echipamente din mijlocul spațiului de joc. Nu specificați pentru ce ar putea fi folosite obiectele. S-ar putea să fie sau nu folosite în joc, participanții trebuie să decidă cum își inventeze cultura și regulile.
- Adăugați alte obiecte dacă credeți că sunt folositoare, de ex: o lupă dacă harta este prea mică, o lanternă- dacă este ascunsă într-un loc întunecos, o cheie cu care să se deschidă cutia în care se află harta.

Sugestii : - pentru limbajul inventat:

- Participanții pot să spună cuvinte invers sau să înceapă fiecare cuvânt cu o anumită literă.
- Asigurați-vă că toți membrii vorbesc limba fluent și că grupul își cunoaște cultura.

Întâlnirea:

Pentru că un trib primește biscuiți și celălalt băutura, veți crea o oportunitate pentru participanți să învețe limba celorlalți. Jucătorii trebuie să comunice dacă trebuie să-și rezolve problemele într-un mod satisfăcător.

Căutarea:

Există mai multe rezultate posibile care depind de capacitatea de a negocia, de temperament și de importanța valorilor culturale ale participanților. Dacă jocul se întrerupe, se poate interveni.

Scenariul:

- jucătorii trebuie observe bucățile de hârtie din baloanele tribului "y";
- trebuie să vadă dacă este posibil să ia bucățile de hartă, dar să respecte baloanele tribului "y";

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- baloanele nu pot fi tăiate, dezumflate sau umflate din nou.

Membrii tribului "z" trebuie să negocieze atent pentru a-i convinge pe cei din tribul "y" să încalce tabuurile culturale, adică atingerea baloanelor și tribul "y" poate hotărî dacă cel care va face acest lucru, va purta un nas roșu și trebuie pus să "umble în cerc". Acesta este un alt tabu de învins- nu există un avantaj pentru tribul "y" dacă-i ajută pe cei din tribul "z" deoarece tribul "z" are doar baloane roșii iar tribul "y" are deja unul din ele. Totuși, se va dovedi în final că tribul "y" poate câștiga pentru că există 2 baloane ascunse.

Scopul jocului: problematica intercultural/comunicare/cooperare;

Mărimea grupului: mare (peste 20 de persoane);

Nivel de activitate: activ;

Locul de desfășurare: afară;

Complexitatea: ridicată;

Împărțirea participanților: pe echipe;

Materiale necesare: baloane colorate, lanterne, hârtii, sfoară, semne de parcurgere a unui traseu;

ANIMAȚIA SOCIO-EDUCATIVĂ:

Termenul "a anima" provine din cuvântul latinesc "animus" care se traduce prin "suflet". Animația socio-educativă constă în promovarea și coordonarea capacităților expresive, relaționale, de întrajutorare și inovație socială, educativă și culturală, de comunicare interculturală. Elementul caracteristic animației socio-educative îl reprezintă activitățile organizate în diferite contexte, altfel spus în toate acele locuri unde este posibilă întâlnirea între persoane sau între grupuri și dezvoltarea capacităților de implicare și participare activă la viața publică, dar și favorizarea proceselor de dezvoltare personală și autocunoaștere, integrare socială și culturală. Animația socio-educativă reprezintă așadar, o modalitate, un instrument de relaționare cu și între participanți, folosindu-se activități de tip social, cultural, fizic și sportiv.

Evident că pentru a realiza acestea, animatorul trebuie să cunoască și să aplice diverse practici și tehnici de animație în grup, având grijă totodată și de relația individuală dintre participanți. Instrumentul cel mai des folosit de animatorul socio-educativ este jocul educativ. Funcțiile animației

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

socio-educative sunt cele de socializare, de reglare socială, de culturalizare, aceasta având un caracter educativ și inovator.

Metoda SCOUT

Misiunea cercetășiei în societatea românească este de a contribui la educarea tinerilor printr-un sistem de valori bazat pe o promisiune și o lege, de a ajuta la construirea unei lumi mai bune, în care oamenii sunt împliniți ca indivizi și joacă un rol constructiv în societate. Aceasta se realizează prin:

- implicarea tinerilor într-un proces educativ non-formal, pe toată durata anilor în care se formează ca indivizi;
- utilizarea unei metode specifice, care face din fiecare individ principalul agent al propriei dezvoltări ca persoană încrezătoare, motivată, responsabilă și deschisă;
- sprijinirea tinerilor în stabilirea unui sistem de valori bazat pe principii spirituale, sociale și individuale, așa cum sunt ele exprimate prin promisiune și lege;

Metoda scout este o formă de educație non-formală testată și cu rezultate de succes pe parcursul a peste 100 de ani de cercetare (1907 – prezent).

Pentru a atinge scopul cercetășiei, membri voluntari adulți (liderii) folosesc în activitățile cu copiii și tinerii un sistem educațional format din 7 elemente îmbinate:

- ❖ Educația prin acțiune (learning by doing): copiii și tinerii deprind abilități de viață prin implicarea activă în diferite activități: jocuri, ateliere, proiecte, acțiuni în folosul comunității, momente din viața cotidiană, activități construite împreună cu copiii, în funcție de interesele și aptitudinile lor.
- ❖ Cadrul simbolic: fiecare grupă de vârstă își desfășoară activitățile într-un cadru simbolic specific nivelului lor de maturitate și nevoilor lor educaționale. Simbolurile au un rol hotărâtor în formarea copilului și a adultului; ele reprezintă o expresie spontană, o comunicare adecvată și un mijloc de dezvoltare a imaginației creatoare, rămânând un important factor de integrare socială a omului. Prin acest element dezvoltăm abilități de viață precum: creativitatea și imaginația, spontaneitatea, realizarea distincției dintre fantastic și real.

- ❖ Sistemul de progres personal are menirea de a implica copiii și tinerii în propria dezvoltare. Prin acest sistem, fiecare cercetaș poate să se autoevalueze și să devină conștient de ritmul dezvoltării sale. Sistemul de progres folosește elemente ale cadrului simbolic corespunzător fiecărei grupe de vârstă, concentrându-se pe dezvoltarea abilităților de îndemânare cu lucruri mărunte, lucruri practice dar și cu lucruri neașteptate; de lucru în echipă; de conștientizare a resurselor care-i înconjoară; de implicare în dezvoltarea personală dar și a societății civile.
- ❖ Natura: este cadrul ideal de aplicare a metodei scout. Prin activitățile în natură, cercetașul își descoperă propriile limite, cadrul natural oferindu-i provocări, momente de reflecție și momente dificile, ocazia de a învăța despre sine și despre ceilalți. De asemenea, îi dezvoltă atitudini și comportamente responsabile față de mediul înconjurător.
- ❖ Legea și promisiunea cercetașului: enunță valorile de bază la care aderă fiecare cercetaș. Acesta descoperă aceste valori prin activitățile scout și le integrează în comportamentul propriu, angajându-se să le respecte. Ulterior, le va promova și în viața adultă.
- ❖ Sprijinul adulților: adulții, responsabili fiind de a coordona activitățile, se asigură că acestea au un impact pozitiv asupra dezvoltării tinerilor implicați și creează un cadru de relaționare adecvat, bazat pe ascultare și pe respect reciproc într-un mediu sigur atât din punct de vedere fizic cât și emoțional.
- ❖ Sistemul patrulelor: activitățile sunt derulate într-un grup mic (4-8 persoane) în care responsabilitățile fiecăruia sunt bine definite și relaționarea este complexă, oferă copiilor și tinerilor un mod ideal de a se descoperi pe sine și pe ceilalți, dezvoltând-și abilități de comunicare, de lucru în echipă, de asumare de responsabilități.

Referințe bibliografice:

- 1) Nonformal Education (NFE), Peace Corps 2004, information collection and exchange ice no. m0042;
- 2) Nonformal education and basic education reform conceptual review, by Wim Hoppers, International Institute for Educational Planning;
- 3) NFE BOOK, The impact of Non-Formal Education on young people and society, AEGEE Europe, Council of Europe;
- 4) COMPASS- A manual on Human Rights Education with Young people, by Patricia Brander, Rui Gomes, Ellie Keen, Marie-Laure Lemineur, Bárbara Oliveira, Jana Ondráèková, Alessio Surian, Olena Suslova, ISBN: 92-871-4880-5, Council of Europe, May 2002;
- 5) Exploring Formal and Non-formal Education Practices for Integrated and Diverse Learning Environments in Uganda, Willy Ngaka, Makerere University, Uganda, George Openjuru, Makerere University, Uganda, Robert E. Mazur, Iowa State University, USA; The International Journal of Diversity in Organizations, Communities and Nations Volume 11, Issue 6, 2012, <http://www.Diversity-Journal.com>, ISSN 1447-9532;
- 6) Manual for facilitators in non-formal education involved in preparing and delivering the programme of study sessions at European Youth Centers, Edited and co-written by Sabine Klocker, With contributions by the Education and Training Unit of the Directorate of Youth and Sport and the trainers of the Training Courses for Facilitators 2004 and 2005, ISBN 978-92-871-6602-9, Council of Europe, October 2009;